

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body

Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*

(Written by Christopher Li, August 12th - September 30rd , 2012, www.aikidosangenkai.org)

překlad anglického překladu Christophera Li, www.aikidosangenkai.org

poznámka - český překlad vzniknul na základě anglického překladu japonského originálu. Anglická verze byla původně rozdělena na 8 částí, které jsou zachovány, ale celý rozhovor je v jednom dokumentu.

Pro přepis japonských názvů byla použita česká transkripce, japonské termíny jsou *kurzívou*, vlastní jména a názvy standardním písmem.

Anglický originál rozhovoru je na <http://www.aikidosangenkai.org/blog/aikido-shihan-hiroshi-tada-budo-body-part-1/> .

Překlad vzniknul s laskavým svolením Christophera Li a hlavně s jeho pomocí při překladu některých obtížných pasáží.

Jednotlivé části:

- 1) Tělo budó: rozhovor s aikidó šihanem Hiroši Tadou
- 2) Hiroši Tada *sensei* se setkává s Tempu Nakamurou
- 3) *Sensei* Hiroši Tada mluví o tréninku telepatie
- 4) Japonské *budó* a trénink *kata*
- 5) Nejvlivnější osobnost japonské historie
- 6) Nikdy nečtěte knihy o lukostřelbě. Nikdy nekritizujte techniku ostatních.
- 7) Po půstu nejezte meloun!
- 8) *Išin-denshin*, "přenos ze srdce do srdce"

Hiroši Tada *sensei* ve věku okolo dvaceti let

Tacuro Učida dělá rozhovor Hiroši Tadou *senseiem*

Toto jsou tři *budó* rady od Hiroši Tady z přednášky z Itálie, 2002:

- 1) *Aikidóka* by měl být schopen vždy přeseknout svého protivníka první ranou. Toto je pravý *budó* aspekt aikidó. Je to právě tato jistota, která nám to umožňuje. Tato jistota nám dává dvě věci, naši sílu a schopnost zvolit méně smrtící řešení, obojí bychom měli mít jako předpoklady k tréninku.
- 2) Když se podíváte na oponenta, stane se centrem vašeho aikidó a způsobí, že se zastavíte. Když cvičíte, pozorujte, kam mají vaše oči tendenci se dívat. Měli byste být centrem svého pohybu, takže když se pohybujete, měli byste vidět vše kolem sebe. Otázka je, jak daleko okolo sebe byste měli vidět? Půl metru? Metr? Tři metry? Pět metrů? Tak daleko jak vidíte, až tam sahá sféra vašeho vlivu. Jakmile někdo vstoupí do této sféry, je tažený k vám jako centru této sféry. Když *Ó sensei* vyučoval, všimli jste si, že bylo těžké vidět, kam se dívá, jako by jeho zrak směřoval ven z *dódžó*.
- 3) Čepel meče je k ničemu, pokud se nehýbe. Když se čepel začne pohybovat, nikdy by se neměla zastavit nebo příliš zpomalit. Když může váš oponent spočítat prsty na vaší ruce (1, 2, 3, 4, 5) tak to znamená, že se pohybujete příliš pomalu. Stejně tak, když se vaše *tegatana* začne pohybovat, nikdy byste se neměli pohybovat tak, aby oponent mohl spočítat vaše prsty.

Když jsem poprvé potkal Hiroši Tadu v Aikikai Hombu Dódžó v roce 1982 byl o trochu starší než na obrázku výše, ale jeho projev byl překvapivě podobný a jeho pohled zrovna tak pronikavý jak doporučuji rady výše.

Hiroši Tada na 50. celojaponské ukázkě aikidó v roce 2012 (82 let)
(odkaz: <http://youtu.be/fftNELuJ9-w>)

I v 82 letech jsou jeho vlasy černé jako uhlí, přestože se říká, že si je nikdy nebarvil, něco jako Alexand Hemala světového aikidó.

Následující rozhovor je překlad rozhovoru, který se objevil ve "Východní tělo - západní tělo" (*Toyō no šintai - seiyō no šintai* / 東洋の身体・西洋の身体) pojednání vydané v roce 1994 na vysoké škole v Kóbe obor mezikulturních studií (神戸女学院大学総合文化学科).

Tacuro Učida

Hiroši Tada se ptá Tacuro Učida, který je profesorem na vysoké škole v Kóbe, obor mezikulturních studií a je tak trochu kontroverzní autor, nejvíce známý za "*Nihon henkyoron*" (Japonsko jako okrajová země (Japan as a Peripheral Country) / 日本辺境論).

Před čtením tohoto rozhovoru byste si mohli chtít přečíst rozhovor s Hiroši Tadou - "*Aikidó šihan* Hiroši Tada - Den kdy jsem vstoupil do Uešibova *dódžó*" - ve kterém Tada popisuje své první setkání se zakladatelem aikidó Moriheiem Ueshibou *senseiem*. Tada *sensei* se zde na tento rozhovor odkazuje.

Tělo *budó*: rozhovor s aikidó *šihanem* Hiroši Tadou

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Dotazovaný: Hiroši Tada (多田宏) narozen v Tokiu 4. roce éry Šówa (1929). Promoval na univerzitě Waseda - práva v roce 1952. Devátý *dan* aikidó, *šihan* Aikikai hombu *dódžó* a Gessódži *dódžó*, zakladatel Associazione di Cultura Tradizionale Giapponese = Aikikai d'Italia. *Šihan* aikidó klubu na univerzitě Waseda (早稲田大学合気道会, odkaz: http://www.geocities.jp/soudai_aikidokai/) a klubu aikidó Kirenkai na Tokijské univerzitě (東京大学合気道気錬会, odkaz: <http://www.koshinkai.org/kirenkai/kirenkai/index.html>), dohlíží na aikidó Tada *džuku* (合気道多田塾, odkaz: <http://www.asahi-net.or.jp/~yp7h-td/>).

Tazatel: Tacuro Učida (poradce v Aikido-kai na vysoké škole v Kóbe / 神戸女学院合気道会, 5. *dan* aikidó).

(Rozhovor proběhl v Aikidó Tada *džuku* Gessódži *dódžó* / 合気道多田塾月窓寺道場, 29. března 1994)

Učida: Děkuji, že jste si dnes vyhradil čas na rozhovor. Rád bych se dnes zeptal na detailní zkušenosti z vašeho tréninku (*šugjó*). Až dosud jsme slyšeli pouze střípky, ale pokud bychom mohli tentokrát slyšet všechno najednou, vzniknul by z toho hodnotný zdroj informací nejen pro ty co se věnují aikidó, ale pro všechny co se věnují *budó*.

Na několik věcí bych se chtěl dnes zeptat, první se týká vaší tréninkové minulosti v *budó*, další se týká skutečnosti, že jste měl možnost se setkat s lidmi s mimořádnými fyzickými i duševními schopnostmi jako byl Morihei Uešiba (植芝盛平) a Tempu Nakamura (中村天風).

Tada: Četl jste, co jsem napsal o svém vstupu do Uešibova *dódžó*? (Poznámka: text se objevil v "Aikido Tankyu" a byl revidován a rozdán pouze soukromě.

Učida: Ano, četl.

Tada: Je také hodně věcí, které jsem napsal pro italskou Aikikai... Něco také napsal Kiiči Goto (bývalý kapitán *aikido-kai* na univerzitě Waseda). (Poznámka: "Profil *šihana*" / 師範の横顔) (38) Aikido Šimbun, číslo 208, květen - rok 53 éry Šowa (1978)).

Učida: Ano, to jsem také četl. Dnes bych se chtěl zeptat na věci, které tyto zdroje nepokrývají. Rád bych se na začátek zeptal, jak začalo vaše *budó šugjó*.

**Heki Dandžó Masacugu, zakladatel Heki-ryu *kjúdó* (1443 - 1502)
uvádí Šigekata Jošidu do tajů *kjúdó* (třinácté století)**

Tada: Když jsem byl dítě, dělal jsem lukostřelbu. V naší rodině byla tradice školy lukostřelby zvaná Heki-Ryu Čikurin-ha Ban-ha (日置流竹林派蕃派) a můj pradědeček (Okijoši Tada / 多田興善) ji předal mému otci (Minoru Tada / 多田登). Já jsem se to naučil na zahradě našeho domu v Džijugaoce s makiwarou jako partnerem.

Učida: *Sensei*, narodil jste se v Tokiu?

Tada: Ano. Narodil jsem se v nemocnici Tokijské císařské univerzity v Hongou. Žil jsem v Hongou Nišikata-mači až do tří let. Bylo to místo, kde můj otec žil, když byl student a měl to tam rád. Můj

otec přišel z Kjótské univerzity (poznámka: "podle starého systému třetí ročník vysoké školy, nyní univerzita Kjóto) na Tokijskou univerzitu.

Učida: Kolik Vám bylo, když jste opustili Cušimu?

Tada: Můj dědeček (Cunetaro Tada / 多田常太郎) se narodil v areálu Izuhara na Cušimě. Později opustil ostrov a stal se soudcem. Soudci bývali přesunováni mezi oblastmi každé tři roky, můj otec se tedy narodil v Kii-tanabe. To je stejné Tanabe kde se narodil *sensei* Morihei Uešiba. Později byl můj dědeček přesunut do Kjóta, kde byl Butokukai (大日本武徳会) a spousta jeho známých. Tak byl můj dědeček hodně vděčný, že může být v Kjótu. Proto můj dědeček, který byl oddaný svému otci, odmítl čtyřikrát tříletý přesun a zůstal v Kjótu až do skonu mého pradědečka.

Učida: Váš pradědeček byl lučištník, ne?

Tada: Původně jsme byli samurajové z Cušima-han. Následovali jsme předky šlechticů z klanu So, od doby kdy zaútočili na Cušimu v roce 1245 a žili od tehdy v Izuhaře. Dostávali 550 *koku* (poznámka: 1 *koku* je dostatek rýže pro jednoho člověka na rok). Mimochodem stalo se tehdy několik hrozných událostí, když jsme byli zapleteni s živly loajálními k šógunátu, během vnitřních handrkování při povstání Kašši (Kasshi Rebellion) (poznámka: také známé jako povstání Kinmon a povstání Hamaguri) jak se mu říkalo na Cušima-han. Při této události zahynulo hodně lidí, včetně mého prapradědečka, Tonoe Tada (多田外衛) a jeho jedenáctiletého mladšího bratra Sakudžiro Tada (多田作次郎). Statečná pradědečkova starší sestra Masu (満寿) ho vzala a utekla s ním na lodi, tak zůstala linie Tada zachována. Uprostřed zimy na moři Genkai zaplatili hodně draho rybáři z našeho panství a přepluli na pevninu. Tam se svěřili do rukou Motoni Nomury (野村望東尼) z Čošu. Masu se kamarádila s Šinkasu Takasugi (高杉晋作) a dalšími loajálními patrioty.

Můj pradědeček byl mistr lukostřelby, jízdy na koni, střelby puškou a boje mečem. Stal se důstojníkem jízdy císařských stráží, ale zradilo ho zdraví a odstoupil. A v době kdy můj dědeček dospěl, byl (pradědeček) *šihan* lukostřelby a stal se *šihanem* oddělení *kjúdó* na Kjótské univerzitě.

Pradědeček nepředal umění lukostřelby mému dědečkovi. Cvičili, ale vypadalo to, že nebyl dobrý ve zbavení se nadbytečné síly. Když to pradědeček viděl, okamžitě přestal mého dědečka lukostřelbu učit. Myslím, že samurajové té doby takoví byli. Můj otec byl celkem silný a můj pradědeček měl velká očekávání a dobře ho trénoval. Mnohokrát ho vzal do Butokukai a pryč od základní školy až do Kjótské vysoké školy a do promoce na Kjótské univerzitě nikdy nevynechali jediný trénink.

Já jsem lukostřelbu tolik netrénoval. Můj otec byl povolán během války do armády tak to ani nebylo možné.

Když jsem nastoupil na univerzitu, začal jsem trénovat karate.

Učida: Jaký styl karate jste trénoval?

Tada: Šótókan.

Učida: Šótókan? Tak to jste musel znát Šigeru Egami (江上茂) *senseie*?

Tada: Šigeru Egami-san byl můj *senpai* (starší student) na Wasedě. I když se tomu říkalo Šótókan myslím, že to bylo trochu jiné, než dnešní Šótókan. "Šoto" (松涛) byl Gičín Funakošiho (船越義珍) *senseie* literární pseudonym - *sensei* nikdy nedal jméno stylu karate, který cvičil, ale studenti mu říkali Šótókan-ryu. Později se okolo absolventů univerzity a jejich okolí zformovala japonská asociace karate (Japan Karate Association / 日本空手協会).

Učida: Takže jste potkal i Gičín Funakošiho *senseie*?

Šigeru Egami (vlevo) se zakladatelem Šótókan karate Gičin Funakošim (druhý zleva)

Tada: Ano, potkal jsem ho mnohokrát a měl jsem to privilegium, že jsem se od něj mohl učit. Když sensei přišel trénovat na Wasedu, někdo ho pak doprovázel na tramvajovou zastávku z Okuma *kodo* (posluchárna Okuma na univerzitě Waseda) a párkrát jsem to byl já. Než jsme došli k tramvaji, dali jsme si svačinu v malé *taikojaki* (poznámka: také zvané “*imagawajaki*” (odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Imagawayaki>)), která byla právě vyhrabána z válečných ruin. Když se dostal na tramvaj, otočil se, sundal si klobouk a řekl zdvořile: “Děkuji Vám, už je to v pořádku, vraťte se prosím domů” a uklonil se.

Potom jsem vstoupil do Uešibova *dódžó* a vzal si za učitele Morihei Uešibu *senseie*. Často jsem slýchal o Uešiba *senseiovi* od svého otce a jeho kamarádů už od dob svého dětství. Jak jsem říkal, okolnosti mého vstupu do Uešibova *dódžó* byly takové, jak jsem popsal dříve. Hledal jsem Uešibovo *dódžó* dlouho, ale nemohl ho najít. Pak jsem se seznámil s panem Takedou, který byl tehdy kapitánem karate oddílu na Wasedě. Někdo tam také měl knihu od Uešiba *senseie*, kterou ilustrovala slečna Kunigoši (poznámka: Tada *sensei* se odkazuje na “Budó renšu” odkaz: <http://www.amazon.com/Budo-Training-Aikido-Morihei-Ueshiba/dp/0870409824>). Věděl hodně o domácnosti Uešiba *senseie* a řekl mi číslo 102 Wakamacu-čo.

Učida: To jste ani nevěděl, kde *dódžó* bylo?

Tada: Přesně tak, nevěděl. Kohokoliv jsem se zeptal, nikdo nevěděl. Tokio bylo konec konců spálená oblast.

Učida: Žil tehdy Morihei Uešiba *sensei* v Iwamě?

Tada: Žil v Iwamě, ale často cestoval to Tokia, pak do Kansai, pak Tokia, pak zpátky do Iwamy a tak.

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 2

Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 2.

(Written by Christopher Li, August 18th, 2012, www.aikidosangenkai.org)

Šinbuden - hala bojových umění v Šinkjou, Mančukuo, 1942

Hiroši Tada *sensei* se setkává s Tempu Nakamurou

V této části se Tada *sensei* začíná zabývat vztahem k Tempu Nakamurovi, který také hodně ovlivnil zakadatele Šin-šin toicu aikidó - Koiči Toheie.

Hiroši Tada - Tělo *budó*, část 2

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Učida: *Sensei*, kdy jste se poprvé stal studentem aikidó?

Tada: Čtvrtého března, roku 25 éry Šówa (1950).

Učida: Co jste tehdy věděl o Uešiba *senseiovi*?

Tada: Napsal jsem článek pro "Aikido Tanyu" (poznámka: můžete si přečíst překlad anglického překladu - Den kdy jsem vstoupil do Uešibova *dódžó*) o tom co slyšel můj otec od Ičiro Jana, tehdejšího prezidenta Dai-iči Seimei, když jsem byl žák základní školy. Také jsem měl dva strýčky v Mančukuo (poznámka: Japonsko okupoval Mandžusko), Šizuo Arai a Motoki Jamazaki a v létě 17. roku éry Šówa (1942) jsme jeli do Jamazakiho domu v Šinkjou (Čangčun) (poznámka: "Nové hlavní město", hlavní město Japonskem okupovaného Mandžuska). To bylo právě desáté výročí

založení Mančukuo a tehdy byla velká ukázka v Šinkjou v hale Šinbuden (武殿). Jen těsně jsem to neviděl.

Učida: To byla ta ukázka, kde se střetl proslulý pan Tenryu? Byla tam řada uznávaných účastníků, jako třeba Hakudó Nakajama (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Nakayama_Hakudō) ... (poznámka: Hakudó Nakajama sjednal krátkotrvající sňatek mezi Nakakura Kiyoši a Uešibovou dcerou Macuko)

Čureito (památná věž - Memorial tower) v Šinkjou, Mančukuo, 1942

Tada: Ano správně. Za lukostřelbu tam byl sóke školy Honda-ryu. Můj otec ho dobře znal a vyfotili jsme se s ním v Šinkjou před Čureito (忠靈塔). Tu fotografii stále mám.

V rodině Arai byl bratranec o rok starší než já, byl v druhé třídě střední školy. Viděl tu ukázku a říkal mi, že ukázka Moriheie Uešiby byla neuvěřitelná. Chtěl jsem hned začít, ale moje matka zemřela a válka byla čím dál horší, takže to nebylo možné. Nechal jsem si ještě dlouho poté program ukázky, který mi bratranec dal...

Rozhodně ale bylo Wakamacu-čo vypálené až k Uešibově dódžó a když jsem zde začal cvičit, v dódžó stále žili lidé bez domova. V dódžó byla zástěna a z 60 tatami na 20 tatami žila rodina. Mezi prkny tak zbývalo asi 40 tatami, z nichž 20 bylo roztrhaných.

Učida: Jak tehdy vypadal trénink? Kiššomaru Uešiba dóšu byl tehdy zaměstnaný, ne?

Tada: Ano byl. Říkali jsme mu tehdy *waka-sensei*, měli jsme trénink ráno, než odešel do práce a pak znovu večer okolo 18:30. Trénovali jsme vždy hodinu od 6:30 a pak jsme ještě trénovali a končili po 10:00.

Učida: Co tam tehdy bylo za lidi?

Tada: Dohromady tam nebylo víc než pět nebo šest lidí, obvykle to byli studenti z Wasedy nebo lidi z Niši-kai. (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Nishi_Shiki).

Jedno ze cvičení systému Niši Šiki - tzv. zlatá rybka (kingjó undó / 金魚運動) bylo zařazeno do rozcvičky aikidó

Učida: Ano, Kacuzo Niši (西勝造) ze zdravotního cvičení Niši Šiki. (Nishi Shiki Health System).

Tada: Lidé odtamtud. Lidé, kteří přišli na doporučení od Niši *senseie*. Nebyl tam nikdo, kdo by vstoupil do *dódžó* bez doporučení. To proto, že Uešibovo *dódžó* nikdy nedělalo reklamu, i teď to tak je. Byli tam dva bratři, kteří po válce nastoupili na univerzitu Hitocubaši z námořní akademie, Arisaku a Keizou Jokojama - bylo to skrze Arisakovo doporučení, že jsem začal chodit do Tempukai (odkaz: <http://www.tempukai.or.jp>) a Ičikukai (odkaz: <http://ichikukai.com/>)

Učida: Co dělal Tempu Nakamura *sensei* po válce? Tempukai byla založena v období *Taišo* (poznámka: 1912 - 1926), ne?

Tada: Ano, v 8 roce období *Taišo* (1919). Existuje kniha "Unmei wo Hiraku" (Otevřený osud / 運命を拓く, Kodanša 1994), úvod k ní napsal Hikoči Sugijama. Pan Sugijama je současný předseda Tempukai a byl doktor psychologie na Tokijské univerzitě. Tempu *sensei* byl jen trošku starší než Uešiba *sensei*. Když zemřel v 43 roce období *Šówa* (1968) bylo mu 92 let.

Učida: *O-sensei* také zemřel zhruba ve stejné době.

Tada: Tempu *sensei* zemřel 1. prosince 43. roku období *Šówa* (1968). *O-sensei* zemřel 26. dubna dalšího roku. Já jsem byl v Evropě.

Učida: Takže jste nemohl být ani s jedním když umírali?

Tada: Ne, můj dědeček zemřel když mu bylo 93, pak zemřel Tempu *sensei*, pak *O-sensei*. Další rok jsem se vrátil domů. Dostal jsem se domů na první výročí úmrtí Uešiby *senseie*. Říkám vrátil, ale bylo to to pouto, které mě táhlo zpět. Kdybych se tehdy nevrátil, asi bych už zůstal pryč napořád.

Učida: V jakém roce jste se stal členem Tempukai?

Tada: V roce 25 (1950).

Učida: To je stejný rok? Bylo to hned potom, co jste vstoupil do aikikai?

Tada: Krátce potom co jsem vstoupil do aikikai, pan Arisaku řekl: "Znám jednoho úžasného učitele, nechceš se s ním potkat?", tak jsem hned šel.

**Micuru Tojama se ženou s Tempu Nakamurou (vlevo), Nový rok 1935
Tojama byl vůdce pravice spojovaný s ultrapravicovým spolkem
Černý drak (Black Dragon society), spojeným s Morihei Uešibou**

Učida: Jaký byl Tempu Nakamura *sensei* člověk?

Tada: Byl to skvělý učitel. Domácnost Tempu *senseie* byla jedna z *kazoku* (poznámka: nová šlechta (hodnost) založená císařem Meidži - / "Květinová rodina"). *Senseiův* otec se jmenoval Sukeoki Nakamura (中村祐興) a narodil se do vládnoucího klanu Tačibana z Janagawa-han a potom se dostal do klanu Nakamura, jako adoptivní syn. Později se stal vedoucím mincovny ministerstva financí. Proto *senseiovi* kamarádi z dětství, o kterých často mluvil, byli lidé jako Hisaja Iwasaki (poznámka: třetí prezident Mitsubishi). Nicméně *sensei* byl poslán na Kjúšú.

Učida: Šujukan (poznámka vysoká škola Šujukan v prefektuře Fukuoka)
odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Fukuoka_Prefectural_Shuyukan_High_School). Pak šel do komerční sféry. Byl prezident banky, ne?

Tada: V 8. roce období *Taišo* (1919) ho náhle přepadl pocit a vzdal veškeré svoje obchodní zájmy. To byl začátek šíření Šin-šin toicu-hó (poznámka: 心身統一法 / “Metoda sjednocení mysli a těla”). Název asociace byl “Toicu tecui gakkai” (統一哲医学会 / “Sjednocující filozofie a institut medicínského výzkumu”), oblíbený název byl “Tempukai”. Právně založená nadace se z toho stala v druhé polovině třicátých let (poznámka: éry Šówa, tedy 1955-1965).

Učida: My teď můžeme číst pouze přepisy přednášek, ale jaké to vlastně bylo?

Tada: Tempu *sensei* přišel na Šin-šin toicu-hó skrz Karma jógu (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Karma_yoga) a Rádža jógu (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Raja_Yoga). Ovládání způsobu jak udržujete svojí mysl v každodenním životě, pak koncentrace ducha, sjednocení.

Učida: Jógu?

Tada: To proto, že Tempu *senseie* vedl v asketickém tréninku jógy jeho učitele Kaliapa.

Učida: Když se to čte, vypadá to jako psaná filozofie života, ale v Tempukai jste vlastně dělali jógu?

Tada: Normální cvičení a věci zvané “sjednocující cvičení” k stimulaci “zádových svalů” (poznámka: svalů, které se běžně nepoužívají) a cvičení pro vybudování základů *kokjú-hó*. Pak například věci jako základy telepatie.

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 3 Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 3.

(Written by Christopher Li, August 26th, 2012, www.aikidosangenkai.org)

**Hiroši Tada přesekává bambus na letním tréninkovém kempu Tempukai, 1959
(pozn, první zleva stojící - Ikeda Masatomi, 3. zleva Tempu Nakamura)**

Sensei Hiroši Tada mluví o tréninku telepatie

Nakamura Tempu, jeden z učitelů Hiroši Tady, byl známý svým tréninkem přesekávání bambusu. Bambus byl zavěšen v otvorech, které se udělaly do dvou pruhů papíru, ty potom visely na ostří nožů, které drželi dva asistenti. Bambus byl rozpůlen bez roztržení horních i dolních otvorů v pruzích papíru. Koiči Tohei pokračoval v tomto tréninku, jak vysvětluje jeho syn Šiniči Tohei (odkaz: http://www.shinichitohei.com/english/2005/04/cutting_bamboo_.html).

Hiroši Tada - Tělo *budó*, část 3.

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Učida: Také bylo něco se zvoněním bzučáku...

Tada: Spíše než poslouchat, tak přijímáte zvuk a když zvuk ustane, tak vstřebáváte zvuk bez zvuku. "Poslouchejte pozorně a uslyšíte hlas nebe". To je "*andžó daza*" (安定打座 / klidná meditace v sedě). Samozřejmě že dělat to po tom co dozněl bzučák je pro začátečníky, ale umožňuje jim to jednat po přímé zkušenosti. Když toto dobře uchopíte, zvuk bzučáku již není potřeba.

Učida: Je tento způsob meditace také jóga?

Tada: Metody využití zvuků jsou v józe celkem běžné. Nicméně mně bylo řečeno, že s touto metodou začal Tempu *sensei*. *Sensei* neustále hledal inovace, které vedly jeho studenty k lepšímu a rychlejšímu dosažení stavů mysli, které by normálně nemohly být dosaženy bez dlouhého tréninku. Jednou byl pozván do nějaké továrny. Elektřina tam selhávala v určitém rytmu a všechny zvuky továrny na chvíli ustaly. V tom okamžiku se *sensei* dostal do stavu, který byl stejný jako při dlouhých sezeních zazenu v Himalájích. Tehdy si pomyslel "to je ono!" a začal s touto metodou.

Učida: Znamená to tedy, že než normální zvuk, je lepší nižší frekvence?

Tada: Hluboký zvuk, který se ve vás rozezní je dobrý. Souvislý hluboký zvuk, který náhle zmizí.

Učida: Myslel jsem - soustředit se na zvuk zvonku, jehož rezonance postupně slábne. To je špatně, ne? Co dál? Když mluvíme o tréninku telepatie, jednou jsem to dělal v Čibě.

Tada: Trénink telepatie vyžaduje, abyste strávili čas seriózním výzkumem (hledáním) Děláme to v Aikikai d'Italia. Proto máme každý rok týdenní seminář na základy tréninku *kokjú-hó*, *andžó daza* a telepatie. Začali jsme s tímto typem tréninku v Aikikai d'Italia po čtyřech letech kdy jsem byl v Itálii, na letním aikidó semináři v Benátkách. To bylo poprvé, co jsme dělali "nemyslet, cítit" trénink. Rozdíl mezi myšlením a cítěním je něco čemu se zdá být rozumět, ale není to tak.

Od toho roku jsme pokračovali v tomto druhu tréninku v *dódžó* v Aikikai d'Italia. Když mluvíme o tréninku telepatie, podstatou není najednou rozumět tomu, co si lidi myslí. Lépe by bylo říct, že to je rozšíření, zesílení a přizpůsobení vnímání pěti smyslů a sladění s dechem (*kokjú*). Dopad tohoto tréninku na techniky aikidó je ještě lepší, než si dovedet představit. Všechny pohyby se stanou ladnými a dostanou se do rovnováhy. Když se práce nebo jiná činnost obzvlášť daří, užíváme frázi "*kokjú ga au*" (呼吸が合う / sladěný dech). A s tímto tréninkem je tento pocit tak jasně patrný, že ho pozorují i nezaujatí lidé zvenčí. Zahrnutí tohoto tréninku do aikidó můžete ještě jasněji vidět mezi členy Waseda aikidó, pro které je vždy součástí tréninku.

Není tady nic jako problém východního ducha, který říká: "obyvatelé západu tomu nemůžou rozumět". Samozřejmě, věřit nebo ne to je samostatná otázka. Když je něco vysvětleno tak, že to nemůže být pochopeno intelektem, dobrá - tak dobře pochopit smysl lze i skrz objektivní, praktickou metodu - provedení.

I v Evropě se lidé od dětství s rodiči modlí, recitují modlitby a pasáže z Bible. V průběhu Evropské historie se kvůli cvičení shromažďovalo v kláštrech mnoho mnichů. To proto není pro Evropany poslouchání tohoto vyprávění ani trochu nepochopitelné. Čím složitější je vysvětlení, tím více bude analyzováno intelektem a tím méně bude pochopeno.

Mezi současnými odbornými teoriemi existuje hypotéza, že filozofie a tréninkové metody Indické jógy byly přeneseny na západ a do křesťanství.

Když jsme v roce 1968 začali, členové Aikikai d'Italia byli extrémně vděční a byl to velký úspěch. Od té doby jsme to vždy zahrnuli do letních tréninkových seminářů. Mimochodem, od pěti ráno do osmi večer, navíc k šesti hodinám tréninku technik aikidó, byla ještě velká porce tréninku "*ki no renma*", takže to zabralo dost času. Po prvním semináři v Benátkách, byly další uspořádány v Římě a v Desenazano del Garda v severní Itálii a potom v hlavním tréninkovém centru Italské fotbalové federace v Coverciano na okraji Florencie - byla tam velká tělocvična, bazén a čtyři fotbalová hřiště. Byl tam hotel, ale členové aikikai d'Italia spali v kempu. Kvůli problémům s nočním klidem jsme mohli čím dál méně trénovat brzy ráno a tak jsme museli rozdělit technický trénink a trénink "*ki no renma*" do samostatných seminářů.

Cvičíme se v učení Morihei Uešiby *senseie*, učení východní filozofie a filozofie Tempu v rámci aikidó. Bývá tam hodně účastníků. To proto, že nadšení pro výzkum vztahu mezi tělem a duší je nyní v Evropě a Americe populární.

Učida: Je důvod ,proč to příliš neděláte v Japonsku to, že nebyla příliš dobrá odezva?

Tada: Ne, tak to není. Je to problém místa a času. Nicméně hodně cizinců přijíždí do Japonska trénovat *budó* a hodně z nich se zajímá o myšlení východních filozofií a o opravdový trénink ducha. Mimochodem, jsou mezi nimi i nespokojení, kteří se vrací domů. Vyjadřují překvapení: “učitelé v Japonsku znají pouze Evropské metody tréninku, neví nic o východních metodách tréninku. Nic se nemůžu naučit, protože oni nic neumí.”.

Učida: To je problém vyučování, ne?

Fukuzawa Jukiči - Paříž, 1862

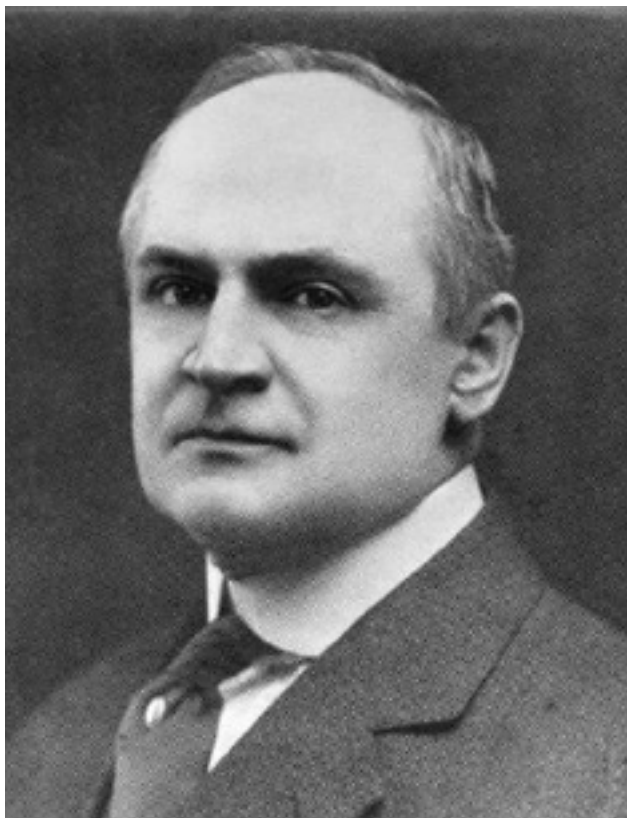
Tada: To souvisí s hlavním problémem Japonska, které se nasměřovalo k západu během restaurace Meidži - “Opusťte Asii, vstupte do Evropy” (脱亜入欧 - citát Fukuzawa Jukiči (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Fukuzawa_Yukichi)). Přesně v té době nejlepší instruktoři jógy odcházeli z Indie do Evropy a Ameriky. Od té doby se tam začali lidé zajímat o věci jako podvědomí. Je to již více než sto let co se seriózně zkoumají problémy těla a duše, problémy hluboké duše (psýché). Současní Japonci musí být vděční za řadu východních meditativních metod tréninku, které se proměnily do Evropského a Amerického stylu. Autogenní trénink, trénink imaginace, protahovací cvičení, to vše bylo původně součástí jógových meditativních a tréninkových metod.

To je ohromný vliv, který jogíni měli na západní intelektuály.

Existoval jogín zvaný jogín Ramacharaka. Když dělal Thomas Edison pokusy, zažil období, kdy se u něj kvůli elektrickému šoku vyvinula neurologická porucha. Jeho tělo začalo být kvůli tomu dost nemocné a nemohl být vyléčen za použití západní medicíny. Někteří zainteresovaní lidé slyšeli příběhy o jogínovi v Indii a skrz tehdejšího Britského místokrále pozvali jednoho z jogínů do

Ameriky. Byl to Ramacharaka. Říká se, že Edison se vyléčil díky vedení Ramacharakou. Mimo *kokjú-hó* a meditačních metod prý Ramacharaka vytvořil něco, co by se v Japonsku nazvalo *koan*. Edison zklidnil svoji mysl a vytvořil odpověď na *koan*. Říká se, že Ramacharaka později řekl, "Doposud jsem učil mnoho lidí, ale nikoho tak inteligentního jako Edisona". To proto, že správná odpověď na *koan* je vhled. V roce 1905 Ramacharaka vydal knihu nazvanou "Umění dechu" (Science of breath, odkaz: <http://www.sacred-texts.com/eso/sob/index.htm>), která je stále vydávána. Zaznamenané přednášky Ramacharaky byly vydány ve více než tuctu publikací.

Samozřejmě, jak před tak po Ramacharakovi přišlo z Indie mnoho velkých jogínů.

jogín Ramacharaka, literární pseudonym William Walker Atkinsona
(odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/William_Walker_Atkinson)

Učida: Nevěděl jsem, že zde byla tak dlouhá tradice. Myslel jsem, že velkou popularitu získalo východní myšlení během hnutí Hippie v šedesátých letech v Americe.

Tada: Bylo to dávno předtím. V Evropě bylo mnoho lidí, kteří se zabývali problematikou ducha, ale je pravděpodobné, že se o těchto věcech dozvěděli z publikovaných Indických prací. Dodnes tento přenos pokračuje a formuje základy. Navenek se to projevilo po druhé světové válce. Během války se z bojišť zrodila spousta mentálních poruch. Výzkum v těchto věcech pokročil. Ve skutečnosti, v *budó* tomuto musíte porozumět, jinak nebudete moci rozumět pravé podstatě Japonského *budó*. Když obvykle myslíte na Japonské *budó*, přijdou vám na mysl věci jako džúdó nebo kendó. Nicméně moderní *budó* je moderní metoda výuky. Po restauraci Meidži se to změnilo na gymnastiku a zařadilo do výuky. To se ohromně liší od tradiční Japonské metody vyučování.

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 4 Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 4.

(Written by Christopher Li, September 2nd, 2012, www.aikidosangenkai.org)

小松大使ご夫妻、ヌーシャテル市長を囲んで（右から三人目が多田師範）

**Hiroši Tada (třetí zprava) na 40. výročí švýcarské Aikikai se starostou Nauchâtelu,
velvyslancem a paní Ičiro Komacu
Z Aikidó Šimbun číslo 585, vydáno 10. října 2009**

Japonské *budó* a trénink *kata*

Toto je čtvrtá část překladu anglického překladu japonského rozhovoru s Hiroši Tadou

Možná jste si všimli, že tón rozhovoru je dost neformální. Tak se objevil původně v japonštině - originál nebyl moc editován, výsledkem je, že byl zachován přirozený hovorový tón. Ačkoliv to znamená, že je diskuze občas méně soustředěná, než by bylo více redigované interview.

Hiroši Tada v Aikikai Hombu *dódžó*

Hiroši Tada - *Budó* tělo, část 4.

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Učida: Mluvil jste o tradiční japonské metodě výuky?

Tada: Jako základ položíme problematiku ducha a na něm postavíme tělo, které je pro tohoto ducha vhodné. Vždy zacházejte s tělem a myslí jako jedním, toto je metoda praktikování východní filosofie.

Někdo by mohl uvést "kulturu *katy* (formy)" jako jednu z charakteristik japonské kultury.

Když se bavíme o *katě*, je mnoho různých druhů *kat*. Když existuje *kata*, která je pouze formou, tak někteří lidé si o ní budou myslet, že je to věc poslušnosti kroků.

Co je *kata*?

"Z *katy* se rodí umění, vštěpuje principy mysli a těla a reprezentuje nejefektivnější metodu cvičení s ohledem na využití těchto principů."

Proto jsou v *katě* utvářeny a pilovány základy mysli a těla, *kata* obsahuje nesčetně aplikací, volné variace a vše přesahující formy.

Pravé *budó*, metoda tréninku umění, je plynulý proud jako voda v řece tekoucí z hor do moře. Například existuje tréninková metoda zvaná "*randori*", to je v podstatě také *kata*. Oddělení od *katy* je hodně velká chyba. Kromě toho, *randori* je metoda, kterou se mohou otestovat ti co trénovali a stali se zdatnými. A to co testujete, není testování zda vaše technika je nebo není efektivní. Je to test toho zda se vaše mysl stane upoutanou či nikoliv. S ohledem na upoutání, v *budó* říkáme "zastav, zůstaň, spočívej, dospěj, staň se *aiki*" (止まる - *jamaru*、 留る - *tomaru*、 住する - *džúsuru*、 著する - *čakusuru*、 合気となる - *aiki to naru*).

Mimochodem tréninkové metody jako je tato jsou něco co musí být důkladně studováno celý život, není to něco, co lze lehce zvládnout, a plná znalost a zkušenost musí být předána od učitele. Nicméně, běžně je lidí s nadšením pro takové věci málo a vypadá to, že většina chce něco, co lze udělat snadněji, s výsledky, které mohou být jasně vidět.

To platí nejen dnes. V minulosti to bylo stejné a existují psané práce z období *Tokugawa* se stejným druhem varování.

Také je časté, když jsou *katy* předávány, že mnoho pravých záměrů je pochopeno pouze těmi, kdo je vytvořili. Po generacích předávání se mnoho z významů stává nepochopenými. A jsou případy, kdy se obojí - *kata* i smysl během času změnily.

V jádru je *budžucu* použito jako hranice mezi životem a smrtí a je to extrémně pragmatická věc. Jedna z charakteristik tradičních metod japonského *budó* je vzdát se všech myšlenek soutěže, silného a slabého, a vyvolat principy mysli a těla, které dají vzniknout technice. Když se na to nepodíváte jasně, myslím, že by někdo mohl říct: "To se nedá použít, protože to je *kata*. Musíme být schopni zkoušet a bojovat volně proti sobě" a nepodařilo se mu buď porozumět hlubším principům nebo se dokonce pokusit je vidět. Dopad stavu mysli na tělo je větší než si dovedete představit. Například, i když vaše mysl i tělo byly dosud bílé, když se vaše mysl změní na červenou, vaše tělo také okamžitě zčervená.

Obyčejně, i když se díváte, nebudete opravdu rozumět, ale *aikidu* lze rozumět rovnou. Džudó, kendó, karate mohou být na pochopení složitější. V karate má protivník odstup, v džudó už jsou v držení, v kendó máte brnění (*bógu*) a jsou zde techniky s bambusovým mečem. V aikidó jsou

oba partneři beze zbraně a existuje okamžik, ve kterém přijdete do kontaktu s tělem protivníka. Když se váš duševní stav změní, můžete tomu porozumět, protože je zde okamžitá změna v pohybu. I když to nepostřehnete, když je vaše mysl spoutaná taktikou vašeho protivníka, atmosféra konfliktu jasně vyvstane. Nadto je zde změna v rytmu.

Ale vy se musíte naučit naslouchat svým pocitům, to je něco co nemůže být pochopeno skrz intelektuální úsilí. Když čtu knihy Tempu *senseie*, cítím, že je rozdíl mezi tím, když je čtu já nebo jiný přímý student a když je čte někdo jiný. Dokonce i teď když čtu *senseiovy* práce mám pocit jako bych seděl přímo před ním. Je to pocit jako když to vše vstřebávám, jako když se voda vylije do pouště. Nečtu to kriticky. "Rozumím tomu. To je zajímavé" - tak to nečtu. Studenti často říkají věci jako "Je to skutečné? Co si o tom myslíte? Čtou relativně (srovnávají). Když to čtou, zvětšují své znalosti. Nicméně občas si myslím, že je obtížné, aby to mělo přímý vliv na vašeho ducha.

Učida: Takže se musíte rozhodnout a dát plnou důvěru svému učiteli?

Tada: Když to uděláte, bude to jak říkal Morihei Uešiba *sensei*: "Aikidó není náboženství - ačkoliv to je stejně náboženství". Víra není něco, čemu lze rozumět skrz slova, je to něco, co nelze vysvětlit. Stejně to bylo z Tempu *senseiem*.

Učida: Tomu rozumím dobře. Hodně úžasných věcí bylo napsáno. Je to prostě tak, ten pocit. Je to jako pocit "šupin padajících z očí". Když to slyšíte jako skutečný hlas vašeho současného učitele, je to úplně jiné, ne?

Pouť do Mongolska, rok 1924
Onisaburo Degučí, druhý zleva, s Morihei (tehdy Moritaka) Uešibou - zcela vpravo

Tada: No, předpokládám, že záleží na člověku. Sensei Uešiba věřil v Omoto-kyo, ale lepší by bylo říct, že našel absolutní útočiště ve spirituálním učiteli (*seiši* / 聖師) Onisaburo Degučí (出口王仁三郎聖師).

Učida: Dříve jste zmínil kousek historky s Tempu Nakamurou *senseiem*, něco s mečem řezajícím tvář....

Tada: Člověk, který to udělal, nebyl *sensei*, byl to někdo jiný, myslím. Otočit meč ostrím nahoru a stoupnout si na něj nebo lehnout si do lůžka z jehel nebo něco takového. Záleží na věcech, ale není to něco, co by zvládnul každý.

Učida: Měl Tempu *sensei* nadpřirozené schopnosti?

Tada: Sensei měl hodně toho druhu síly. To čemu se dnes říká "telepatický knockout" a další věci...

Učida: A co o Ki symposium?

師、江上茂と共に。(右創始者青木宏之)

**Zakladatel Šintaido (<http://www.shintaido.org>) (新体道)
Hirojuki Aoki s Šigeru Egami - karate sempai Hiroši Tady**

Tada: Á, to se konalo na univerzitě v Cukubě. Tehdy to organizoval pan Hirojuki Aoki (odkaz: http://www.shintaido.org/docs/people_aokisensei.htm), takže to bylo celkem horké téma. Tempu *sensei* tam také párkrát byl.

Učida: Použil někdy tyto věci na vás?

Tada: Ano, použil.

Učida: Jaký to byl pocit? Zahřálo se vám břicho?

Tada: Ano, zahrálo. Je to obtížné vysvětlit. Po zbytek jsem se rozhodl udělat ukemi na věci, které na mně Tempu *sensei* dělal.

Učida: *Ukemi*? Byly na vás použity fyzické techniky?

Tada: No, spíš než fyzické techniky to bylo různé experimentování s použitím síly mysli. Učení Tempu *senseie* bylo extrémně rafinované.

Učida: Byl také okouzlující?

Tada: Někteří lidé se ho báli.

Učida: Kolik lidí tehdy cvičilo, když jste začínal? Bylo to pár set?

**Gekkoden v Gokokudži v Ikebukuro, Tokio
postaveno v roce 1862 5. šógunem Cunajoši Tokugawa**

Tada: Když započítáte všechny, kteří se stali členy od založení, tak by to tak být mohlo. Tehdy semináře, které se konaly každý měsíc v hale Gekkoden v Gokokudži přilákaly 4 - 50 lidí, ale speciální letní semináře přilákaly až 400 účastníků z celé země.

Učida: Vedl jste tedy paralelní život s tréninkem aikidó. Jak jste zvládal dvě metody cvičení mysli a těla?

Tada: Porozuměl jsem aikidó skrz lekce a trénink Tempu *senseie*. To je proto, že v jádru byly všechny přednášky Uešiby *senseie* o bozích.

Učida: Rozumím. Když vidím videa, nerozumím ničemu co říká.

Tada: Tak to není, byly také věci, které bylo snadné pochopit. Ty nebyly natočeny. Po tréninku jsme masírovali *senseiovy* ramena a záda a poslouchali ho mluvit o spoustě věcí. To bylo velmi

jednoduché a snadno pochopitelné. Když jsme cvičili navíc po pravidelném tréninku, *sensei* přišel a učil nás věci "tohle je takhle". To bylo úžasné.

Učida: Ale já stejně nerozumím přednáškám, které se dochovaly...

Tada: Některé z přednášek bylo těžké pochopit, ale byla to jedinečná atmosféra - rozumět, nerozumět, tak jako tak - bylo to úžasné.

Učida: Nebyl jste zmatený jako *šugjó-ša* (修行者) když jste byl zachycen mezi dva mistry, kteří byli tak ohromné osobnosti?

Tada: Moc jsem o tom opravdu nepřemýšlel. Myslel jsem na to co je dobré, a co je obtížné, nemyslel jsem na ně jako na dvě úplně rozdílné věci. Říkal jsem si "způsob vysvětlování je jiný, ale pravděpodobně mi říkají stejnou věc". Později jsem pochopil, že to byla pravda.

Morihei Uešiba *sensei* a Tempu Nakamura *sensei* oba vysvětlovali stejné věci - *kokjú-hó*, meditaci a znalost každodenního života. Jen jejich slova byla jiná. To proto, že to bylo šintoistické *misogi* a indická jóga. Jak jsem řekl dříve, po tom, co jsem se připojil ke skupině Tempu *senseie*, začal jsem opravdu rozumět aikidó. V první řadě, když přemýšlíte o důvodech, které stojí za vývojem japonského *budó*, myslím, že tomu porozumíte. Která osoba měla největší vliv na japonskou kulturu?

Učida: Myslíte, individuálně?

Tada: Včetně studentů, studentů, studentů té osoby.

Učida:?

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 5 Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 5.

(Written by Christopher Li, September 9th, 2012, www.aikidosangenkai.org)

Hiroši Tada *sensei*

43. Celojaponská exhibice aikidó (第43回全日本合氣道演武大会), 28. května 2005

Nejvlivnější osobnost japonské historie

Toto je pátá část překladu anglického překladu japonského rozhovoru s Hiroši Tadou.

**Kóhō-Daishi (弘法大師 / posmrtný titul) také známý jako Kūkai (空海) 774 - 835
zakladatel Šingon buddhismu v Japonsku
portrét - Kamakura Džidai (13. století)**

Hiroši Tada - *Budó* tělo, část 5. (překlad anglického překladu Christophera Li)

Tada: Je to Kóbó-Daiši.

Učida: Á, tak to bych neřekl. Myslel jsem, že to byl někdo jiný (smích)

Saičó (最澄), také známý jako Dengjó Daiši (伝教大師 / posmrtný titul) (767 - 822)
Zakladatel Tendai buddhismu v Japonsku
portrét Heian Džidai (11. století)

Tada: Saičó (odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Saichō>) a Kóbó-Daiši. Hieizan (比叡山 / hora Hiei) a Kóyasan (高野山 / hora Koya).

Dokonce i v *budó*, mistr Iizasa Ienao (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Iizasa_Ienao) (飯籾家直) z Katori Šintó Ryu (香取神道流) skončil jako mnich šingon buddhismu.

Bez výjimky, zakladatelé nejlepších *ryu* všichni odešli do klášterů a chrámů kvůli asketickým tréninkům. Japonské *budó* má dlouhou historii v esoterickém buddhismu a potom zenu po období Kamakura, vše na pozadí šintoismu. Skrze to mohli dosáhnout hlubokého porozumění ducha a techniky.

Učida: Kú kai měl také zkušenost s tréninkem v Šugendo (odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Shugendō>) (修験道), ne?

Tada: To co Kú kai studoval až do doby kdy šel do Xianu, byla to jóga co se naučil. Dnes je po celém světě uznávaná jako věda o mentální koncentraci. Principy Rádža jógy přišly do Japonska před více než 1000 lety. A měly velký vliv na *budó*. Proto, když prozkoumáte Šin-šin Toicu-hó

Tempu *senseie*, které vysvětluje východní teorii a praxi vztahů mezi myslí a tělem v moderních pojmech, potom když budete číst tradiční svitky (伝書) *budó*, budete jim dobře rozumět.

Když toto nepochopíte, tak potom pokud budete číst knihy o historii *budó* nebo tradiční svitky o *budó*, budete moci rozumět znalostem, ale nebudete vědět jak je přenést do života v praxi moderních *budó*. Víc než nerozumět, dojdete k chybnému závěru, že válečníci minulosti se spoléhali na Buddhu nebo bohy, byli pověřiví, nebo věřili v nevědecká vysvětlení.

Učida: Když se dívám na videa *kobudó*, techniky Katori Šinto-ryu, o kterých se říká, že byly předávány po 600 let beze změny, vypadají velmi rychle a racionálně.

Risuke Otake, *šihan* Tenšin Šóden Katori Šintó-ryu (天真正伝香取神道流)

Tada: Většina Katori Šinto-ryu se týká *šihana* Risuke Otake (大竹利典) (odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Risuke_Otake). Můj student Hironobu Jamada (山田博信) to trénoval a získal instruktorský certifikát.

Učida: Existuje mnoho různých škol *kobudó*, ale počet skutečně cvičících klesá.

Tada: Každý rok míní a míní.

Učida: Mělo by být aikidó zařazeno mezi *kobudó*?

Tada: To si nemyslím. Ale Daito-ryu by mělo být zařazeno mezi *kobudó*. Aikidó je moderní *budó* založené *senseiem* Morihei Uešibou. Proto argument, "Aikidó je *kobudó* a když z něj uděláme sport tak bude svěží" je z mého pohledu totálně zpátečnický.

Udělat z aikidó sport by nás poslalo 50 nebo 100 let zpět. Džigoro Kano *sensei* byl mimořádný pedagog. Ale Kano *sensei* založil Kodokan džúdó před více než 100 lety. Dnes, když jsme jen

kousek od 21. století, si nemyslím, že by bylo moudré, abychom si brali práci Kano *senseie* jako měřítko a dělali z aikidó soutěžní sport. Soutěž není jediná metoda modernizace.

Protože když se podíváme na situaci ve světě, je jasné, že asijské tréninkové metody, které nám zanechali naši předci, jsou životně důležité. Mluvil jsem o tom dříve ...

Naši předci nás učili o světě mysli a těla, disciplíně, která nemůže být nijak transformována do soutěžního sportu.

Vlastně to byl Morihei Uešiba *sensei*, kdo nám to ukázal, ale je stále mnoho lidí, kteří to nevědí. Od teď je nezbytné vysvětlovat aikidó způsobem, který může být pochopen i laickou veřejností. Dokonce i v aikidó jako fyzickém tréninku je důležité plně rozumět tomuto bodu, pokud postupujeme dál. Pokud to tak nebude, vysloužíme si neúctu od rozumných zahraničních aikidistů.

Učida: Ale, myslím si, že je v aikidó velký výchovný přínos. Myslím si, že by bylo dobré přijmout aikidó jako oficiální součást osnov tělesné výchovy na základních a středních školách vedle kendó a džúdó.

Tada: To už se realizuje. Připravuje se začít teď v dubnu.

Učida: Je to tak? To jsem nevěděl.

Tada: To jste nevěděl? Bylo to komunikováno z ministerstva školství. Myslím, že musí být někdo se třetím *danem* nebo vyšším a mít rozvrh osnov a program. Může to být zavedeno okamžitě. Jako součást osnov, nebo jako klub. Myslím, že základní školy začaly loni a střední školy začnou letos. Ale moc lidí to nezajímá.

Učida: Opravdu? Nemyslíte si, že se bude více lidí zajímat v budoucnu? V aikikai musí vytvořit základní program.

Tada: Z důvodů, které nikomu nedávají smysl, někteří lidé jsou proti duchu *budó*.

Učida: Jsou lidé, kteří jsou proti?

Tada: K frázi "Duch *budó*" (angl. The Budo Spirit / 武道の精神性). Jsou dvě cesty v cestě ducha v japonském *budó*. Stejně jako je lano propletené ze dvou pramenů, tyto dvě cesty se proplétají okolo sebe. Ti kdo studují tyto cesty je nazývají "*šingaku no miči*" (心学の道) a "*šinpó no miči*" (心法の道).

O jedné mluvíme jako o *bušidó* (武士道). Chcete-li, etice. Během stabilního období Tokugawa, kdy byl ustaven feudální systém, bylo nezbytné, aby byli válečníci (武士) připraveni zemřít pro své pány kdykoliv a *budžucu* bylo doporučováno jako metoda výuky směřující k tomuto cíli. *Budžucu* bylo profesí válečníka a bylo velmi efektivní v učení techniky - kdykoliv čelit smrti. Potom, po období Meidži až do období Šówa to vytlačily myšlenky "loajality a patriotismu" (忠君愛国). Ačkoliv jsme viděli, jak se to všechno po válce rozpadlo a zmizelo... Ale tato cesta (pozn. překl. *šingaku no miči*) je to k čemu mělo *budó* podle cizinců být, podle společnosti té doby. Toto *budó* samo o sobě není něco co si nesete v sobě. Dnes je tato cesta něco jako opar a dá se říct, že už zmizela. Neexistuje formální výuková metoda - "Lidské bytosti, žijte takto!" - kterou může uznat každý ve společnosti a která si žádá silnou ideální představu lidství. Samozřejmě se dá říct, že jednou z charakteristik mentálního tréninku v *budó* je správná etiketa a způsoby, ale ačkoliv to je samo o sobě dobré, není to něco, co je omezeno na trénink *budó*.

Pak, ještě jedna cesta, to je vnitřní cesta (metoda) která byla opravdu rozvinuta japonským *budó*. Jak jsem zmínil dříve, inspirována asketickým tréninkem tantrického buddhismu, zenu a šintoismu, vytvořena skrze pochopení mentální koncentrace, jak by se řeklo, cesta vyvinutá ze způsobů

udržování a používání mysli jako umění mentální koncentrace. Věřím, že toto bude v nadcházející době životně důležité.

“*Bušidó*” je vnější projev ve společnosti. Z tohoto důvodu se mění s dobou. Když skončilo období samurajů, tak se “*bušidó*” stalo věcí minulé slávy, byla to úžasná věc, ale stalo se z toho něco abstraktního. “Loajalita a patriotismus” (忠君愛国) se pro tu věc snadno změnila, když byla překročena hranice období Šówa - rok 20, 15. srpna. (pozn. 15. srpna 1945 císař Hirohito vyhlásil kapitulaci Japonska). V té době jsem byl v čtvrté třídě střední školy (dnes by to byla první třída vysoké školy (pozn. high school, tedy naše střední škola, bylo mu cca 16 let) a bylo šokující vidět s jakou lehkostí se změnilo směřování osnov. (smích) Jinými slovy, měnící se s dobou. Tento druh etiky. Jinými slovy, všechny jsou relativní.

Na druhou stranu, i když se doba mění, druhá cesta se nemění. “Co jsou lidské bytosti a co je vesmír (universe)?” Protože to jsou kořeny našeho pohledu na svět, našeho ideálního pohledu na život. To je životně důležité v současném proudu opravdového japonského *budó*.

Jukiči Fukuzawa na 10000 jenové bankovce
(odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Fukuzawa_Yukichi)
“Opustit Asii, vstoupit do Evropy” (脱亜入欧)
byl Fukuzawův argument pro westernizaci Japonska.

Ale, tato důležitá cesta byla z velké části ztracena během restaurace Meidži. Nová vláda Meidži přijala proti-budhistické změny a opatření konsolidace chrámů s konceptem “Opustit Asii, vstoupit do Evropy” (脱亜入欧). Tantrický buddhismus, z té skupiny nejvíce pověřivý, byl obzvlášť zakazován. Následky těchto akcí měly daleký dopad.

Protože cesta *aiki* byla otevřena skrz v *misogi* zrozené vhledy Morihei Uešiby, jenž se narodil a byl vzděláván v Kii (pozn. poloostrov Kii, kde je Wakajama), nakládalo se s duchem tradičního hledání způsobů udržení a použití mysli, a metodami používání tohoto v těle s důležitostmi. To je životně důležitý bod a je to důležitý klíč k budoucímu rozvoji aikidó. Tento duch není jen japonský, ale je to duch, který promlouvá ke světu a je to duch, který přispívá k míru v dnešním světě.

Nicméně, toto není něco, co by stačilo vágně znát, musíte být plně obeznámeni s konkrétními tréninkovými metodami, které se vztahují k této metodě přemýšlení o mysli, tělu a technikách. Jednoduše řečeno, je to stejné jako vědět přesně “v jakém vlaku jsem a kam jede”. Řečeno obráceně, většina lidí jen naskočí do vlaku bez ponětí, kam jedou.

Učida: Mysleli jsme, že všechno bude OK když budeme následovat učitele...

Tada: To je v pořádku. Když to dělá jedna skupina. I když si řeknete: “Uděláme tohle”, je to nemožné. Během cesty děláte pokroky aniž byste si to uvědomovali. Tak to je.

Nesmýšlel jsem tak jako dnes, když jsem začínal. Uešiba *sensei*, Tenpu *sensei*, Ičikukai, pústy, zkušenosti v Evropě, ... je to krok za krokem.

Šermíř a kaligraf Tessa Jamaoka, pozdní období Edo nebo ranné Meidži

Učida: Jaké to bylo v Ičikukai? Tessa Jamaoka (山岡鉄舟) ...
(odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Yamaoka_Tesshū)

Tada: Ičikukai byla skupina cvičící *zen* a *misogi*, založená členy veslařského oddílu Tokijské císařské univerzity (Tokyo Imperial University) s Tecudžu Ogurou (pozn. 小倉鉄樹, poslední žák známého šermíře a kaligrafa Tessa Jamaoky). Tessa Jamaoka zemřel 19. července a skupina se setkávala každý měsíc 19., tak si říkala “iči” (“1”) “ku” (“9”) “kai” (“společnost”), později byla jako subjekt formálně zaregistrována. Když jsem tam já začal chodit, bylo to ve staré budově v Nakano v Nogatamači, která byla postavena dávno před zemětřesením Taišo. (pozn.: velké zemětřesení Kanto roku 1923, odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Emperor_Taishō#Great_Kant.C5.8D_earthquake_of_1923) Tecudžu Ogura *sensei* byl prý poslední *učí-deši* Tessa Jamaoky. Přihlásil se, aby studoval meč, ale Tessa *sensei* mu řekl, že budoucnost je svět ducha a aby se věnoval *zenu*. Tak šel do Kjóta a stal se stoupencem *zen* buddhismu.

Japonská malířka Juki Ogura *sensei* (小倉遊亀, odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Ogura_Yuki) byla manželka Tecudžu Ogury *senseie*.

Existuje kniha od Tecudžu Ogury *senseie* nazvaná “Můj učitel” (俺の師匠), je to nejpřesnější životopis Tessa Jamaoky *senseie*. Jak jsem zmínil dříve, mě uvedli do Ičikukai bratři Jokojamovi.

Učida: Jaké byly tréninkové metody?

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 6 Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 6.

(Written by Christopher Li, September 16th, 2012, www.aikidosangenkai.org)

Hiroši Tada *sensei* s Moriteru Uešibou *dóšu*, když Jodži Fudžimoto dostává diplom k 8. *danu* Aikikai Hombu *dódžó*, *Kagami Biraki* 2010
Fudžimoto se přestěhoval do Itálie v r. 1970 aby pomohl Tadovi v rozvoji Aikidó v Itálii

Nikdy nečtěte knihy o lukostřelbě. Nikdy nekritizujte techniku ostatních.

Toto je šestá část překladu anglického překladu japonského rozhovoru s Hiroši Tadou.

Tecudžu Ogura, poslední *učí-deši* Tesšu Jamaoky a jeden ze zakladatelů Ičikukai
(odkaz: <http://ichikukai.com/eindex.html>)

Hiroši Tada - Tělo *budó*, část 6.

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Tada: První bylo *kokjú-hó*. Sezení v *seiza*, sladění se zvukem zvonku, zpívání řádek z šintoistických modliteb hlasem z celého těla. V momentě, kdy jste byl unavený a váš hlas se vytratil - "bác", dostal jste ránu zezadu do zad. Když se to stalo, váš hlas začal zase fungovat. (smích) No a když jste to vydržel dělat každý den deset hodin v kuse, začátek byl ve čtvrtek a pokračovalo se až do neděle, pak jste se mohl teprve stát členem. V té době jsem cvičil obojí - karate a aikidó, takže jsem byl fyzicky silný. Jakkoliv mnoho jsem cokoliv dělal, neunavil jsem se, ale zdřevěněl jsem od pupíku dolů. Protože jsme seděli v *seiza*. I tak tam byl něco celkem záhadného - ačkoliv moje záda dostala rány dost silné nato, abych měl podlitiny, když trénink skončil, moje celé tělo se cítilo probuzené a moje kůže měla zdravou barvu. Je to stejné jako když nepřetržitě děláte druh *kokjú-hó*, které očišťuje mysl a tělo. Vůbec jsem tomu tehdy nerozuměl, ale váš hlas a pohyb mávání zvonkem jsou asimilovány stejným způsobem.

Učido - nikdy jste tam nebyl?

Učida: Nikdy bych nešel na tak strašidelné místo ... (smích)

Tada: Místní vedoucí (Gessódži *dódžó* / 月窓寺道場) tam všichni chodí! Z Džiugaoky možná jen Aki Kobori (小堀秋) a Ryozeu Hirose (広瀬良三). Cizinci taky chodí, a pan Masumori Aoki (青木増盛) začal chodit až když mu bylo 65 let. Ženy také chodí. Je to fajn. Když do toho skočíte hned, tak to není tak špatné, jak říkají lidé zvenčí.

Učida: Jednoho mladíka, mého známého, který cvičí aikidó na univerzitě, Ičikukai baví. Potom co byl jednou, se na tom stal závislý a chodí dost často. Když jsem se ho ptal "Je to zábavné?" řekl "Je to legrace!"... (smích)

Tada: Naučíte se zažehnout svého ducha. Když jsem byl mladý, chodil jsem každý měsíc. V roce 39 éry Šowa (1964), v tom roce když jsem odjel do Evropy, se přestěhovali z Nogatamači do Maesawa v Higaši-Kurume. Bylo to kvůli stížnostem na hluk. (smích)

Učida: Ještě na něco jsem se chtěl zeptat. Když učím cizince, často si myslím, že struktura jejich těla a to jak je používají je jiná, ale když mluvím s Vámi o Vašich zkušenostech učení aikidó v Evropě, nezdá se mi, že je v jejich tělech mnoho rozdílů...

Tada: Nejsou moc odlišní. Můžete až říct, že jsou úplně stejní. Nikdy jsem neměl žádné problémy.

Učida: Nedávno jsem v článku psal, že Evropané mají jiné fyzické pocity než my a tak jejich způsob používání těla je také jiný. Jména různých částí těla jsou také jiná. Takže například, když učíte aikidó Američany, některé druhy pohybů jsou pro extrémně obtížně uchopitelné. Jaké jsou Vaše zkušenosti?

Tada: Zcela jiné. Mimo Hombu *dódžó* jsem také trénoval studenty aikidó z ministerstva obrany, univerzity Keio, univerzity Waseda a univerzity Gakušin, ale není v tom žádný rozdíl.

Do Itálie jsem odešel v roce 1964 a udělal první *šodan* v roce 1968 ale nebyl to o nic míň než japonský *šodan*. Měli výdrž a byli silní. Odešel jsem v roce 39 éry Šówa (1964) a vrátil se v roce 46 (1970), ale ti co cvičili nepřetržitě se stali schopnými. Kolik z toho ale porozuměli, to je věc jiná. Nikdy jsem neměl při učení ani trochu potíže. Techniky ve stoje, samozřejmě, prováděli techniky *hanmi-handači* a *suwariwaza* stejně jako v Japonsku. Je to částečně protože v aikidó nejsou soutěžní utkání, ale myslím si, že je úžasné, že se nevyskytly žádné pocity konfrontace nebo soutěžení. Ale možná jsem jenom nerozuměl díky jemným rozdílům v jazyce...

Učida: Ne, ne. Tento rozhovor je pro mě odhalení. Jsem si jist, že Vaše vnímání těla vidí daleko hlouběji. Je nějaký pohyb těla, který je společný mezinárodně, všem lidem?

Tada: Zpočátku jsem jazyku dobře nerozuměl. Všude jsem chodil a držel malý slovník z univerzitního knihkupectví. Každopádně při tréninku a i v ostatních věcech mě všichni imitovali, cokoliv jsem udělal, bez otázek, takže i v každodenním životě jsem musel být ve střehu!

Jak jsem říkal dříve, v Benátkách v roce 1968 jsme začali s nejtěžším druhem tréninku, s podstatou svobodného ducha (とらわれない心) a s *andžó daza* (安定打座). Čemu nelze rozumět konkrétně, skrz konkrétní metodu, to nelze trénovat.

Samozřejmě, v Itálii více a více nových členů přichází kvůli *Ki no Renma*. Nebyla ani známka odporu. Bylo to stejné, jako když jsme cvičili *ken*, *džó* nebo *kokjú-hó*.

Učida: Je fascinující, že jste přitáhl tolik Italů, co hledali, když přišli?

Tada: Samozřejmě, v závislosti na osobě, každý měl jiný cíl když začal. Na začátku bylo pár žen, které si myslely "Jsem příliš slabá, jako králík, nějak chci být jako vlk a vytírat podlahu s protivníkem.", ale byly zklamané, když zjistily, že "aikidó je láska nebo harmonie". (smích)

Učida: Takže přestaly?

Tada: Ne, chodily stále dál. (smích)

Učida: Byl jsem stejný. (smích) Ohledně východní spirituální kultury, byl zde někdo, kdo o tom věděl dopředu a přitahovalo ho to?

Salvatore Mergé, student Morihei Uešiby, r. 1942

Tada: Byl zde profesor jménem Mergé (pozn. Salvator Mergé). Psal jsem o něm do brožury Aikikai d'Italia "Zakladatelé Aikikai d'Italia".

Během války byl Mergé spojený s italskou ambasádou v Japonsku. Po válce se vrátil do Itálie a stal se učitelem ve škole východních jazyků. Když byl Mergé sensei v Japonsku, slyšel o aikidó a šel navštívit Uešibu *dódžó*. Ale bylo mu řečeno, že nesmí vstoupit do *dódžó*. Tehdy bylo potřeba mít dvě doporučení ke vstupu do *dódžó* a žádní cizinci nesměli do *dódžó*. Přesto pan Mergé seděl venku před *dódžó* každý den, dokud mu neumožnili vstoupit. Projevil velké díky a respekt k *Ó senseiovi*.

On byl první, kdo mluvil o *Ó senseiovi* v Itálii. Studenti japonštiny, kteří ho slyšeli byli první, kdo se zapsali (do aikidó).

Navíc tady byl známý učenec východních studií a překladatel Upanišád do italštiny, profesor Filippini, který slyšel moje vysvětlení aikidó a okamžitě řekl, “Aikidó není sport, aikidó je japonská kultura, zen v pohybu”.

Toto (text výše) přeložila do italštiny Daniela Marasco (členka Gessódži dódžó) z toho co jsem napsal v “Zakladatelé Aikikai d’Italia” (イタリア合気会を創った人々) pro “Aikido Tankyu”.

Učida: Je to působivá organizace.

Associazione di Cultura Tradizionale Giapponese Aikikai d'Italia

日本伝統文化の会、イタリア合気会
(link: <http://www.aikikai.it/>)

Tada: Oficiální název Aikikai d’Italia je “Associazione di Cultura Tradizionale Giapponese” (日本伝統文化の会/ asociace tradiční japonské kultury) autorizována jako nezisková organizace č. N.526, prezidentem Italské republiky 8. července 1978. Je to opravdu něco, být uznán jako italská vládní organizace. Pro Japonce je jedna věc vytvořit organizaci, která šíří japonskou kulturu a myslet na uznání jako vládní společnost, ale takové povolení se nedostane často.

Učida: Stejně je to působivá organizace.

Tada: Nyní má asi 5000 členů, byla vytvořena z ročních příspěvků za členství. Jelikož v cizině tento druh organizací nedostává žádné externí příspěvky na financování nákladů na chod a rozvoj, nezávislost je docílena díky značným ročním členským poplatkům. Takové nadšení pro asociaci je velmi silné.

Učida: Mimo těch co byli spojeni s Mergé *senseiem*, co za lidi přišlo?

Tada: No, bylo zde hodně různých druhů lidí. Samozřejmě hodně lidí zajímalo Japonsko. Doktorři, právníci, studenti a ti kdo se zajímali o tělesnou výchovu. Baletky, lidé, kteří viděli exhibice a ti co přišli na doporučení. Kdybych to měl shrnout, většina z nich byli intelektuálové. To je typické pro aikidó, je to stejné ve všech zemích.

Učida: Proč to tak je?

Tada: Není to proto, že přišli potom co slyšeli zvěsti o Morihei Uešibovi *senseiovi*, přečetli si nějaké knihy a věděli něco o tom co je aikidó? Také, aikidó má určitý rytmus. Základem pro tento rytmus je svobodný duch (とらわれない心), a oni pro to získali silný cit. Potom, co viděl exhibici, mi jeden univerzitní profesor řekl: “Pro mě to vypadá, že aikidó je stejné jako hudba”.

Učida: Jaký mentální přístup požadujete od svých studentů (*deši*)?

Tada: No, je hodně různých druhů studentů. Nemůžu to shrnout do jednoho slova. Ne každý se stane profesionálem. Také jsou lidé, kteří to cvičí do určité míry jako zdravotní metodu.

Nicméně, nemůžete se stále dívat sem a tam. Kdysi dávno, když můj otec začal studovat lukostřelbu, můj pradědeček ho varoval před dvěma věcmi.

“Nikdy nečti knihy o lukostřelbě. Nikdy nekritizuj techniku ostatních.” - tyto dvě věci. “Nikdy nečti knihy o lukostřelbě” - z velké části je to proto, že to člověka vede k pochybám. Například, “Můj *sensei* řekl tohle, jiný *sensei* řekl tamto. Je to úplně něco jiného. Co je nejlepší? Asi, když si vezmu nejlepší z obou způsobů...” Toto je ukázkový příklad někoho, kdo se nikdy nezlepší.

Učida: Nemyslím si, že je mnoho knih o aikidó.

Tada: Knihy jsou pro lidi, kteří se to už naučili, tak aby nezapomněli, nebo pro lidi, kteří vidí učitele jednou za rok, jako reference pro tyto lidi. Především, čtením se nikdy nezlepšíte.

Učida: Co když několik zkušených lidí diskutuje o umění, například kniha o teorii umění, co něco takového?

Tada: Něco takového je fajn. Ale, když uděláte chybu ve způsobu jak to čtete, bude to jak se říká, “nahlodán tajemstvím” (極意にかぶれる), v minulosti tento druh knih nebyl oblíben.

Neko no myodžucu (“tajemná technika kočky”) Issai Čozan (1727)
vydáno v “Kázání démona o bojových uměních: A další příběhy”
(anglicky: “The Demon’s Sermon on the Martial Arts: And Other Tales”
(odkaz: <http://www.amazon.com/The-Demons-Sermon-Martial-Arts/dp/1590309898>)
... kočka odpověděla, “Kvůli já je zde nepřítel; kde není já tam není nepřítel.”

Učida: Četl jste “Tajemná technika kočky” (猫の妙術). Nikdy předtím jsem nečetl knihu o *budó*, ale když jsem o tom od vás slyšel, myslel jsem si “Á, možná je to v pořádku, když si přečtu něco takového”. Potom jsem četl hodně věcí, byl to špatný nápad? Byl jsem “nahlodán tajemstvím”? (smích)

Tada: Také když trénujete aikidó, když nejste opatrní, občas něco “přeskočíte”. V době, kdy začátečníci mají cvičit základy, zkoušejí dělat něco co je možné pouze pro pokročilé a zničí svůj trénink. Nakonec se ze základů stane chaos.

**“Kjakka šóko” - “Dávejte pozor” (angl. Watch your step!) kaligrafie od Šoko Kazamy -
Vítr zenu, Tokuzendži (angl. the Wind of Zen, Tokuzenji)
(odkaz: <http://www.tokozenji.or.jp/experience/woz.html>)**

Ošó-san (vedoucí kněz v Gessódži) napsal “Kjakka šóko” (脚下照顧 / “Dávejte pozor kam šlapete” (Watch carefully what comes under your feet)), “Watch your step”!). Tento fakt bývá také opomíjen.

Učida: Dnes vycházejí periodika jako “Skryté-koryu *budžucu*” (秘伝・古流武術) a v časopisech se dají najít různé články o technické teorii a tajemstvích umění, je to forma “*kobudo* žurnalismu”, doporučujete, aby se začátečníci vyhnuli čtení takových věcí?

Tada: Ti kdo se na to chtějí podívat, ať se na to podívají. Ale pro ty, kdo jsou seriózní ve svém snažení následovat cestu, to často povede k oklikám.

Učida: A co někdo jako já?

Tada: Vy už se moc nezlepšíte. Jen si přidáte velké zbytečné břemeno.

Učida: Je tady “nová vlna” hnutí v *kobudó* s lidmi o generaci nebo dvě mladší než vy jako Hirojuki Aoki (Hiroyuki Aoki / 青木宏之 / Šintaido (Shintaido) odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Shintaido>), Jošinori Kono (Yoshinori Kono) (甲野善紀) (odkaz: http://www.gottsu-iiyan.ca/gottsupedia/index.php/Kono_Yoshinori), Tecuzan Kuroda (Tetsuzan Kuroda) (黒田鉄山 / Šinbukan Kuroda

dódžó, odkaz: <http://www11.ocn.ne.jp/~kuroda96/>), a Kadžo Cuboi (Kajo Tsuboi) (坪井香讓 / Kirjúho (Kiryuho), odkaz: <http://www.kiryuho.com/>), kteří dělají zajímavé věci. Díky nim roste nadšení mezi mladými lidmi, co si o nich myslíte?

Tada: Proč ne?

Učida: Co tím myslíte, když říkáte “Proč ne?”?

Tada: Mluvil jsem o tom dříve, o tom jaké byly tradiční metody v dobách mého otce. A to bylo s úmyslem trénovat jako profesionál. Jsou také lidé, kteří nemají *senseie*. Nejhorší je, když se někdo chce učit, ale nemá *senseie*. Někdo, kdo si nemůže najít svého *šihana*.

Učida: Když je přítomen učitel, můžete postupovat bez čtení knih nebo srovnávání, to je to co myslíte?

Tada: Tak něco. Ale jinak. (smích) Není to všechno tak obtížné. Ale nyní je to extrémně obtížné. Od dětství recitujete Šišogokjó (四書五經 / Čtyři knihy a pět klasiků konfucionismu) a jednáte v tomto způsobu myšlení. Já jsem v takovém světě vyrostl, ale dnes je všechno jinak. Kritická analýza v moderní Evropě nebo americký vědecký styl jsou v oblibě a to je jak teď svět běží. Může být možné, že někdo dosáhne určitého bodu, ale přemýšlím, jestli se může objevit opravdu velký *budoka* nebo ne. Myslím si, že to bude obtížné.

Učida: Čím si myslíte, že se bude řídit v budoucnu cesta aikidó?

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 7 Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 7.

(Written by Christopher Li, September 23rd, 2012, www.aikidosangenkai.org)

Hiroši Tada *sensei*

Po půstu nejezte meloun!

Toto je sedmá část překladu anglického překladu japonského rozhovoru s Hiroši Tadou.

**Moriteru Uešiba *dóšu* mluví při oslavách Aikidó 2011
50. výročí O'senseiovy návštěvy na Havaji
Havajské Japonské kulturní centrum, Manoa velký sál v Honolulu
překládá Christopher Li**

Hiroši Tada - Tělo *budó*, část 7.

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Tada: Aikidó se bude soustředit okolo organizace Aikikai Moriteru Uešiby Hombu dódžó-čo a bude chráněno mladými *šihany*. Ale, tito mladí *šihani* musí zcela usilovat a trénovat pro hledání ducha (spirit), obzvlášť vztah mezi metodou mentální koncentrace a fyzickou technikou.

Učida: Řekl byste, že se excelentní *budóka* nemůže za současného stavu objevit?

Tada: Ne, to úplně neříkám. Ale, myslím si, že specifická atmosféra zmizí. Hlavně musíte myslet na to, co bylo předáno. Jednoduše řečeno, je to věc vstoupení do transu. Musíte vážně položit do techniky své srdce a vstoupit do transu. Abyste to udělali, musíte být hodně schopný a mít neotřesitelné přesvědčení.

Učida: To je velmi zajímavé. Je snadnější vstoupit do transu pro ty co mají přesvědčení?

Tada: Když mluvím o přesvědčení není to něco o čem přemýšlím hlavou. Musíte mít pocit splynutí aikidó s vaší životní cestou (způsobem života)... pro pozorovatele z vnějšku to musí vypadat, jako by jste byl posedlý démony.

Učida: Odbočíme, ačkoliv často mluvíte o vydání knihy, vypadá to, že nikdy nevyjde (smích) - co je s tím?

Tada: Letos je výročí 30 let Aikikai d'Italia, tak potom...

Učida: Bude to v japonštině?

Tada: Daniela říká, že by to chtěla přeložit do italštiny a jsou plány přeložit to do dalších jazyků jako angličtiny, francouzštiny a němčiny.

Hiroši Tada a Kumi Tada, svatební obřad, 1970

Učida: Až bude japonská verze hotová, budeme vděční, jestli si to budou moci studenti Tada džuku přečíst.

Tada: Ano, rozumím.

Učida: Musíte něco vydat. Je mnoho vašich studentů a studentů vašich studentů, kteří neměli možnost s vámi mluvit osobně.

Tada: Ukončíme to zde? (smích)

Každopádně, hlavní témata jsou rozhovory s mým otcem z dětství, Uešiba *sensei* a trénink aikidó, učení Tempu Nakamury *senseie*, Ičikukai *dódžó*, postění, mé zkušenosti z Itálie, pak moje manželství s Kumi (houslistka z Tokijské univerzity umění - Tokyo Fine Arts Unverzity) a problémy života umělce s nároky svých dlouhodobých přesvědčení, narození mého syna Takemaru a výlety, které jsme my tři podnikali do Evropy.... to je už dost na šest nebo sedm knih.

Učida: Dříve jste často zmiňoval vaše zkušenosti s postěním, je to důležitý pilíř vašich zkušeností?

Tada: Existuje řada věcí, které bych nikdy nemohl zažít nebýt postění.

Učida: Jaké zážitky?

Tada: Dříve jsem myslím řekl, že duch má přímý vliv na tělo. Když se postíte více než dva týdny, trávicí systém přestane pracovat. Pak porozumíte tomu, že když pomyslíte na jídlo, váš trávicí systém přijde okamžitě k životu. Někdo by si mohl myslet, že je to kvůli slinám v systému. Tak to není. Porozumíte tomu, že to je proto, že citlivost vašeho nervového systému je taková, že stav vaší mysli se okamžitě odráží v těle.

Učida: Proč jste především začal s postěním?

Tada: Bylo to okolo období, když jsem byl *šodan*, stal jsem se *šodan* v červenci toho roku kdy jsem začal.

Učida: Začal jste v březnu a získal *šodan* v červenci? To je opravdu rychle! (smích)

Jukikazu Sakurazawa (George Ohsawa), zakladatel Macrobiotics

Tada: To je proto, že jsem cvičili od rána do večera. Tehdy byla v Uešiba *dódžó* každou první neděli v měsíci beseda u kulatého stolu.

Bylo zde mnoho lidí, kteří byli známí společnosti *dódžó sempaiů*, ale další důležité lidé se přicházeli podělit se svými zkušenostmi, dělaly se ukázky a exhibice mečů, které byly hodny být národním pokladem (national treasure). Jukikazu Sakurazawa (桜沢如一) přišel na jedno takové setkání - víte kdo to je?

Učida: Ano vím.

Tada: Přišel a mluvil o "*Muso Genri*" (poznámka: 無双原理 / princip rovnováhy *In* a *Yo* (jin a jang) ve stravování). Později jsme se bavili o tréninku aikidó na jednom ze setkání se Sakurazawa *senseiem*, a protože místo konání *senseiova* semináře bylo v Hijoši na lince Tojoko nedaleko mého domu v Džijugaoce, Řekli mi, abych přišel trénovat, tak jsem šel, mnohokrát. Tehdy tam byl někdo, kdo se jmenoval Ava Nakamura, z nějakého důvodu tehdy všichni používali evropská jména.

Učida: Ano, George Ohsawa byl stejný, ne?

Tada: Nakamura-san se postil po 30 dní v Tatejamě (Tateyama). V Tatejamě byli lidé jako poustevníci, se kterými se postili. Když jste se postil déle než 20 dní, říkalo se, že ráno jste mohl vědět co se ten den stane. Říkalo se dokonce, že byste mohli rozumět všemu co si kdo myslí.

To bylo poprvé, kdy se u mě probudil zájem o postění. Tehdy jsem byl stále student, tak jsem šel do národní knihovny v Ueno (Ueno National Library) a půjčil si knihy o postění, abych se do nich podíval. Některé knihy byly zajímavé. Kniha "Rekonstrukce mysli a těla" (Reconstruction of Mind and Body / 心身改造) od Kaoru Umedy a v knize nazvané "Spirituální postění a léčba" (Spiritual Fasting and Healing / 霊的断食療法) byl případ ženy z konce období Meidži, která se postila 110 dní.

Učida: A nezemřela? Zajímalo by mě, jestli cvičila tak tvrdě, že zemřela (poznámka: 即身仏 / sokušinbucu - asketický trénink až do bodu smrti a mumifikace)?

Tada: Byla to učitelka a jmenovala se Suzue Jamane (山根寿々恵) a promovala z Tokyo Džouši Kouši (Tokyo Joushi Koushi / 東京女高師) což je dnes univerzita Očanimizu (Ochanimizu University / お茶の水女子大). Něčím trpěla a tak vstoupila do postního sálu v Narita-san (odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Narita-san>), cvičila každý den *Gyousui* (poznámka: 水行 / jinými slovy *misogi*) a prý dělala *Ohyakudo-mawari* (poznámka: お百度回り / "stokrát dokola"). "*Ohyakudo*" myslím běhání okolo hlavního sálu. Je to přibližně 10 kilometrů. Tehdy prý dělala *Ohyakudo* pětkrát, tedy celkem 500-krát dokola. To je 50 kilometrů při postění. Když se postíte takhle dlouho, mohou nastat okamžiky, kdy si vezmete malé množství jídla, ale i tak prý nevypadala, že by se postila 110 dní.

Učida: Co se s ní potom stalo? Dosáhla osvobození?

Tada: Získala z asketického tréninku inspiraci a stala se známá jako mudrc (poznámka: doslova "nesmrtelná osoba", 仙人, odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Sennin>), hodně se o tom tehdy psalo v novinách.

Učida: Jak dlouho jste se postil?

Tada: Poprvé jsem se postil týden v penzionu (guest house), měsíc na to jsem se postil tři týdny vchrámu Hošúdži - Rinzai Zen v Kobotoketouge (小仏峠) (odkaz: <http://houshuuji.web.fc2.com/index.html>). Potom jsem se postil dvakrát doma.

Učida: Během toho jste normálně žil?

Tada: Když se postíte do jednoho týdne, můžete prostě žít jako normálně. Když se postíte tři týdny, je to trochu drsné.

Učida: Jaké to bylo během těch jedno-týdenních půstů?

Sanroudo (参籠堂), postní sál v chrámu Narita-san Šinšódži (Shinshouji)

Tada: Poprvé to byl převážně neúspěch. Otec mi řekl “Slyšel jsem, že se postíš, to je dost obtížné. Odpočiň si.”, tak jsem polovinu času prospal. Když spíte, přestanete se pohybovat. Když lidé dostanou návaly hladu, musí polovinu času prospat. Když to uděláte, přestanete se pohybovat. Ne, ne, když to uděláte, je to opravdu nebezpečné. Ne, nesmíte to dělat. Musíte si to užívat. Když byl můj otec na střední škole myslel si, že by se chtěl stát přírodovědcem a věděl všechny možné věci, ale prostě nevěděl nic o postění.

Když jsem poprvé uvažoval o postění, myslel jsem si, že bych to dělal v Šinšódži (新勝寺) v Naritě. Postní sál v Naritě Fudou (poznámka: 成田不動 / známé jméno pro Šinšódži) byl znám již od dávných dob, hodně známých lidí jako Sadanobu Macudaira (松平定信 / odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Matsudaira_Sadanobu) a Hakuseki Arai (新井白石 / http://en.wikipedia.org/wiki/Arai_Hakuseki) tam odešli. Ale přestože jsem nasedl na linku Keisei směrem k Naritě, nevěděl jsem kde to je. Jediné co jsem našel, byly obchody se sladkými fazolkami (smích). Nevěděl jsem kde je sál, ani nic jiného, tak jsem nakonec jel domů. Tak jsem se pak postil týden v penzionu (guest house) o jarních prázdninách. Ale necítil jsem se moc dobře, tak jsem to zkusil znovu.

Nepamatuji si, jak jsem se dozvěděl o Kobotoketouge, ale musel jsem o tom číst v nějaké knize. Byl zde starší kněz. Každé ráno jsem následoval kněze a recitoval texty od Hakuina Zendži (Hakuin Zenji, odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Hakuin_Ekaku) o *zazenu*. Potom jsem měl volno, tak jsem četl knihy od Tempu *senseie*. Tempu *sensei* vydal “Šin Džinsei no Tankju” (Shin Jinsei no Tankyu / 真人生の探求) a “Kenšinšó” (Kenshinshou / 研心抄) v roce 25 období Šowa (1950), právě když jsem začal. Nevydal knihu od období Taišo, říkalo se, že učení musí být předáno ze srdce do srdce, že je těžké naučit se něco z knihy. Později moje denní rutina bylo cvičení *kokjú-hó* pod vodopádem a procházky lesem. Po třech nebo čtyřech dnech se pocity chtít něco sníst začaly vytrácet. Protože jsem se rozhodnul nejíst nic. V zásadě je to rozdíl proti chtít jíst a nemoci. Po období tří týdnů, pro které jsem se rozhodnul jsem necítil žádný hlad. Desátý den jsem vylezl

na horu Kobotoketouge. Hory a lodě na jezeru Sagami byly krásné. Běžel jsem dolů z hory. Moje srdce bylo jako by mělo puknout.

Potom co byl můj třítydenní půst u konce, tak jsem tři dny odpočíval a postupně jedl trochu rýžové kaše a pak jsem se vrátil domů. Tehdy nejezdil autobus z Kobotoketouge na stanici Asagawa (nyní Takao / 高尾), tak jsem si nasadil batoh a běžel.

Když skončí půst, je to důležitý čas. Když skončí půst, žaludek se stáhne a člověk nemá moc chuť. Ale po pěti, šesti dnech se chuť vrátí a kněz mě varoval, že kdybych toho snědl v tomto období moc, mohlo by mě to ohrozit na životě. Čtyři nebo pět dní potom co jsem se vrátil domů se mi vrátila neuvěřitelná chuť. Byl jsem tak hladový, že jsem s tím nemohl nic dělat. Protože vaše tělo podstupuje znovuzrození. Hodně lidí se přejí a ublíží si. Někteří lidé snědli celý meloun a umřeli.

Učida: Můžete zemřít z toho, že sníte meloun?

Tada: Buňky orgánů potřebují sílu, aby zregenerovaly, ale trávicí soustava ještě zcela nefunguje. Když do ní dáte velké množství něčeho... Proto je také nebezpečné aby uprchlíci najednou jedli velké množství jídla.

Učida: Takže nemáte žádný pocit hladovění, když se trávicí systém vypne?

Tada: Do tří týdnů nemáte žádný. Když se postíte po extrémně dlouhou dobu a dostanete se blízko smrti, prý dostanete nějaké varovné signály... Ale, jedna z mých motivací pro postění bylo být klidný uprostřed období jako je válka, když není jídlo, abych se připravil na překvapení. (smích)

Učida: Co se děje potom? Jak se změní vaše fyzické pocity?

Aikido Shihan Hiroshi Tada: The Budo Body, Part 8 Aikidó *šihan* Hiroši Tada: Tělo *budó*, část 8.

(Written by Christopher Li, September 30rd, 2012, www.aikidosangenkai.org)

Hiroši Tada *sensei* na obálce Aikido Journal #101

Přečtěte si rozhovor s Hiroši Tadou od Stanley Pranina z tohoto vydání

(odkaz: <http://blog.aikidojournal.com/2011/01/06/recommended-reading-interview-with-hiroshi-tada-by-stanley-pranin/>)

Išin-denšin, “přenos ze srdce do srdce”

Toto je osmá část překladu anglického překladu japonského rozhovoru s Hiroši Tadou.

Hiroši Tada *sensei* ve Švýcarsku

Hiroši Tada - *Budó* tělo, část 8.

(překlad anglického překladu Christophera Li)

Tada: Tehdy jsem vážil průměrně okolo 70 kilogramů. Na konci půstu jsem doma vážil 63 kilogramů, ale zhubnul jsem potom ještě dalších 10 kilo.

Učida: Už takhle jste celkem štíhlý, když ještě hubnete, znamená to, že ztrácíte svaly?

Tada: Celkově jsem zhubnul, ale bylo mi dobře i když jsem vylezl do horských průsmyků.

Učida: Jaké změny jste zaznamenal?

Tada: Když jsem byl doma týden, začal jsem brzké ranní běhy. V šest ráno jsem běžel z mého domu v Džiugaoce nahoru ulicí Meguro a skrz Kaminoge do Tamagawy. Potom jsem běžel dolů do staré skleníkové oblasti a přes Denenčofu jsem se vrátil domů, přesně 15 kilometrů. Jednou ráno jsem si všimnul, že všechno bylo zářící (skvostné). Od velkých stromů po trávu, všechno. Moje tělo se pohybovalo vpřed naprosto přirozeně. Moje nohy automaticky pracovaly a byl to pocit jako bych letěl prostorem. Dokonce i moje tělo - pleť na mé tváři byla jemná jako dětská. Nejen moje pleť, celé moje tělo bylo čisté. Ale, jak šel čas, vrátil jsem se přesně zpátky odkud jsem začal. (smích)

V květnu roku 26 éry Šowa (1951) jsem šel do Hóšúdži (Houshuuji / 宝珠寺). Tak jsem si vzal ze školy volno. Myslel jsem, že je to něco jako jarní prázdniny. (smích)

Učida: Je to v pořádku, jít za školu, abyste se šel postit? (smích) Ohledně pocitu jasnosti jak to od té doby ovlivnilo váš trénink?

Tada: Když jsem přijímal pokyny od Uešiby *senseie*, v okamžiku kdy na mě *sensei* položil ruku, měl jsem pocit jako by se má mysl vyprázdnila. Jinými slovy, pochopil jsem, že můj stav se stal stejným jako stav Uešiby *senseie*.

Učida: Á, myslíte, že jste se synchronizovali? Že vaše sebevědomí zmizelo?

“Mušin Mugamae” (無心無構 / “Žádná mysl, žádný postoj”) kaligrafie od Kendži Tomikiho

Tada: Muselo to být proto, že Sensei byl “mušin” (無心, odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Mushin>)

Učida: To je úžasné.

Tada: Myslel jsem si, že by to tak mohlo být už předtím. Ale tehdy jsem získal pocit “to je ono”. Neexistoval žádný pocit, že by *senseiovo* tělo bylo oddělené od mého. Když jsem o tom mluvil s mými přáteli, nikdo mi nevěřil - tedy, nikdo tehdy nevěřil, ale nyní lidé věří ochotněji.

Hirojuki Aoki, zakladatel Šintaido
Aoki byl student karate *sempaie* Hiroši Tady, Šigeru Egamiho
(odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Shigeru_Egami)
Šigeru Egami studoval u synovce Moriheu Uešiby, Norikaki Inoue
(odkaz: <http://www.aikidojournal.com/article.php?articleID=53>)

Učida: Když pan Aoki dělal pokus, že měřili mozkové vlny, vypadalo to, že byli synchronizovaní, když házeli na dálku.

Tada: Myslím, že existují zprávy o tom, že když terapeuti *čikongu* léčí své pacienty, tak se mozkové vlny pacienta synchronizují s terapeutem. Takže současné generace tomu věří, ale až donedávna se takovým příhodám běžně nevěřilo.

Učida: Nemáte na to nějaké vzpomínky?

Tada: Ne, není to, že bych neměl vzpomínky. Spíš, můj stav byl transparentnější, ostřejší než obvykle. Kdyby to tak nebylo, nebyl bych schopen postřehnout, že můj stav je stejný jako *Osenseiův*. Myslím, že koncept “přenosu ze - srdce - do - srdce” (以心伝心 / *išin-denshin*) se mohl zrodit z tohoto druhu události.

Učida: Á, tak je to. Přenáší se to do vašeho těla, je to tak?

Tada: Když nerozumíte ničemu, nebyl by to žádný trénink. V okamžiku, kdy mně *sensei* hodil, bylo tam zvláště výrazné *kokjū*. Protože si to můžete osvojit přímo, bylo životně důležité chytit *senseiovu* ruku a nechat ho vás učit.

Dělal jsem také partnera Tempu *senseiovi*, používal mě na hodně věcí. Myslel jsem na to samé. *Sensei* experimentoval s různými koncepty a *senseiovo* tělo se v okamžiku měnilo - to jste mohli jasně cítit.

Postil jsem se potom ještě dvakrát. Když jsem se vrátil z Evropy v roce 1970 postil jsem se tři týdny doma. Cítil jsem se jako bych čistil zažranou špínu, která se na mého ducha přilepila v Evropě. Pocit, který jsem měl z tohoto půstu se stal důležitou částí mého tréninku aikidó. Souvisí to s kontrolou nad pocity z pěti smyslů.

Cokoliv děláte, existují určité zasvěcené triky, není to tak vždycky? V důležitých okamžicích tyto věci vyplavou na povrch. Většinou se v *budó* říká, že když ho používáte, musíte mít znalost. Ale je to jiné, než když se normálně říká znalost. Ideál je, když se tělo pohybuje automaticky, a nejlepší postup přijde přirozeně v každém okamžiku.

***Neko no myodžucu* (“tajemná technika kočky”) Issai Čozan (1727)**
vydáno v “Kázání démona o bojových uměních: A další příběhy”
(anglicky: “The Demon’s Sermon on the Martial Arts: And Other Tales”
(odkaz: <http://www.amazon.com/The-Demons-Sermon-Martial-Arts/dp/1590309898>)
... kočka odpověděla, “Kvůli já je zde nepřítel; kde není já tam není nepřítel.”

V japonském *budó* je zřejmé, že je velmi důležité aby se *budó* zrodilo skrz akci, stejně jako v příběhu “Tajemná technika kočky” (The Mysterious Technique of the Cat). Morihei Uešiba řekl: “Když se pohnu, zrodí se technika”. Cesta tréninku musí být navržena tak, aby toto vštěpovala do těla tímto způsobem. Například při *kihon* tréninku pro *uširo* techniky v aikidó se často říká, aby lidé dali ruce na zem. Důvod proč dáváte ruce na zem není proto, abyste zatáhli partnera a vychýlili ho z rovnováhy, ale dáváte ruce dolů proto, abyste se snížili a váš partner přirozeně ztratí rovnováhu. Tímto způsobem, skrze nastavení vašeho těla, si vaše tělo zapamatuje pocit techniky aplikované přirozeně. Nesmíte se zapojit do konfliktu s partnerem, když aplikujete techniku. Toto je cíl tréninku *kata*. S ohledem na limity každého člověka se toto cvičení provádí stokrát, tisíckrát, desettisíckrát, vaše tělo se musí začít pohybovat automaticky. Když toto uděláte, váš duch se přitom stane

dhrána (koncentrovaný, odkaz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Dhāraṇā>) a *dhjána* (sjednocený, odkaz: http://en.wikipedia.org/wiki/Dhyana_in_Hinduism), v západních pojmech je to meditace, v Japonsku se tomu říká *zen* (ačkoli my tomu říkáme *andžó daza*), Pět smyslů je aktivovaných na hranici možností, ale tyto smysly vás nesvedou na zcestí. Když dosáhnete tohoto stavu a pohyby začnou vycházet přirozeně, potom se zrodí *waza* (technika).

Domnívám se, že uchopení tohoto jako výchozího bodu je největší výhoda postění. Navíc, co jsem zmínil dříve, je to, že i když není jídlo, nebudete mít problém s myslí. To se mi opravdu stalo! V době když aikidó začínalo v Itálii, nebyli žádní studenti, takže bylo období, kdy jsem jedl jen krajíc chleba denně, ale nebyl to vůbec problém. (smích)

Učida: Vyzkoušel někdo z vašich současných studentů postění?

Tada: Když Kendži Hajaši (林賢二), který teď cvičí v Německu, trénoval v Gessódži tak se několikrát jeden týden postil. Během toho normálně pokračoval v tréninku aikidó. Jošinobu Irie (入江嘉信) se také příležitostně postí. Ale nedoporučuji nikomu se do toho nutit. I když si myslím, že je to dobré pro moje tělo. Protože, když nejste opatrní, může to být nebezpečné. Měli byste mít dobrého učitele a klidné *dódžó* ve kterém praktikovat. Myslím, že místo v horách je lepší než místo u moře. To proto, že když se postíte doma, vaše rodina jí. Osobně mi nevadí, když někdo přede mnou jí, ale moje rodina se cítí nepohodlně když jedí... Nejdůležitější je nevzdat se napůl cesty, jakmile jste se rozhodli pro počet dní půstu. Když to vzdáte, nesete si s sebou obrovský pocit neúspěchu na svém duchu a to pro vás není dobré.

Učida: Poprvé jste začal po tom, co jste potkal Ava Nakamuru u Jukikazu Sakurazawy (桜沢如一) doma. Postila se třicet dní v Tatejamě, potkala mudrce a sama se stala mudrcem. Ten den věděla všechno co se stane během dne a co si lidé myslí...

Tada: Ano, ano, to je pravda. Myslel jsem si: "chtěl bych být stejný". (smích)

Učida: Vy jste opravdu měl tyhle věci rád, že? (smích)

Tada: Každopádně, můj otec by řekl, "Hiroši vždycky věří všemu, co kdo řekne". (výbuch smíchu)

Učida: Když vám bratři Jokojamovi řekli že pro vás mají něco zajímavého...

Tada: Když mi řekli, "Existuje takový učitel a je tamhle" hned jsem šel. Šel jsem přímo do Ičikukai *dódžó*.

Učida: Bez váhání. Neznamená to v jistém smyslu, že vaše instinkty jsou velmi dobré? Když jste se rozhodoval. Jelikož jste šel přímo k Morihei Uešibovi *senseiovi* a Tempu Nakamurovi *senseiovi* bez váhání. Přímou tam. Předtím Gičín Funakoši *sensei*. Každopádně bez zbytečných akcí nebo oklik... neznamená to, že vaše instinkty jsou opravdu velmi dobré?

Tada: Byl jsem za ty okamžiky velmi vděčný.

Ale není to věc mých dobrých instinktů. V každém případě, když vždycky usilujete o to trénovat veškerým úsilím a držíte toto přání hluboko ve svém srdci (občas je to jen později, kdy se to projeví na vašem duchu, když si to uvědomíte), je to jen samozřejmost, že toho cíle dosáhnete a že vaše smysly budou zostřené. Když toto uděláte, bude jako by se před vašimi očima objevila nit propojující lidi a věci, které jsou nezbytné pro vaše cíle. Jinak řečeno, když uděláte vše co je v lidských silách, odhalí se slabě jiskřící cesta s novým světem za... Je to takový druh věci. Nechte takové věci bohům, asi se tomu bude říkat v buddhismu karma.

Učida: I nyní, stále nejíte maso, je to tak?

Tada: Nejím maso. Jím ryby, které se dají jíst celé i kostmi a trochu kuřecí a jím rýži natural.

Učida: Ale moc o tom nemluvíte se svými studenty, ne? O stravování.

Tada: Je dobré jíst hodně zeleniny. Možná až se dožiju devadesáti, začnu také vysvětlovat něco málo o zdravotních metodách. Nemůžu o tom mluvit, dokud jsem nežil tak dlouho. (smích)

Tempu *sensei* byl stejný. Určitě to bylo až když mu bylo osmdesát, když začal vysvětlovat zdravotní metody, nikdy předtím nic neřekl. Šin-šin Toicu-hó je používání životní síly, nikdo mi doopravdy neřekl, že to je něco jako zdravotní metoda.

Učida: Ted' když jste to zmínil, vy nikdy neříkáte, "aikidó je dobré pro vaše zdraví", že ne? Takže, zdravotní metody, až vám bude devadesát? (smích) Je to stále ještě dlouhá cesta, ale těším se na to. Už jsou to dvě hodiny, takže bych zde rád rozhovor ukončil. Sensei, děkuji, že jste se mnou tak dlouho mluvil.

[konec rozhovoru]

(doslov od Tacuru Učidy)

Když se oddělení mezikulturních studií (Department of Intercultural Studies) rozhodl vydat pojednání "Východní tělo - západní tělo" (Eastern Body - Western Body / 東洋の身体・西洋の身体) první na co jsem myslel bylo dlouhé interview s Hiroši Tadou *senseiem* nazvané "Tělo *budó*" (The Budo Body / 武道的身体).

Jak je uvedeno v interview, Tada *sensei* dosud nevydal vyčerpávající knihu o aikidó, kterou by si tolik lidí přálo. Věřím, že tento rozhovor s Hiroši Tadou *senseiem*, pokračovatelem ideálů a technických metod předaných Morihei Uešibou a Tempu Nakamurou, je vzácný zdroj nejen pro jeho studenty, ale pro všechny s odborným zájmem o *budó*.

Rozhovor byl veden v Gessódži *dódžó* (月窓寺道場) v Kičidžódži (Kichijoji), Musašino-ši (Musashino-shi), a přepis originálu nahrávky rozhovoru byl schválený Tadou *senseiem*. Dále, na drobné chyby ve jménech nebo faktech, které se objevily při rozhovoru, upozornil sám *sensei*. Proto, přestože je to interview, z hlediska přesnosti údajů je kvalita stejná, jako by to *sensei* napsal sám.

Sensei občas mluvil dost rychle a bylo pár částí nahrávky, které nešlo přepsat, tak *sensei* odstranil dvě nebo tři sekce, řekl, "běžný člověk, který by to četl, by tomu nerozuměl". Zjevně to nijak nesnižuje hodnotu informací. Dále, někteří studenti by mohli získat pocit, že *senseiův* způsob vyjadřování je příliš korektní, ve skutečnosti *sensei* trochu změnil některá svá vyjádření.

Neexistuje způsob jak poděkovat Tadovi *senseiovi* za jeho podrobné korekce navíc k jeho spolupráci při tomto dlouhém rozhovoru. Spolu s mou nejhlubší vděčností bych rád splatil tento velký dluh skrz moje vlastní úsilí při budoucím šíření aikidó.

Toto interview se objevilo ve "Východní tělo - západní tělo" (Eastern Body - Western Body / *Tojou no šintai - Seijou no Šintai* / 東洋の身体・西洋の身体) společném pojednání z roku 1994 z vysoké školy Kóbe - katedra mezikulturních studií (Kobe College Department of Intercultural Studies / 神戸女学院大学総合文化学科) redigováno - Naojuki Murakami (村上直之), Micuru Watanabe (渡部充) a Tacuru Učida (内田樹) - vydáno v dubnu 1995.